

Sisukord

Eesti keel.....	2
Kirjandus.....	7
Matemaatika.....	10
Loodusõpetus.....	17
Inimeseõpetus.....	29
Ühiskonnaõpetus.....	34
Inglise keel.....	38
Vene keel.....	41
Ajalugu.....	44
Kunstiajalugu.....	49
Kunstiõpetus.....	52
Käsitöö ja kodundus.....	56
Tehnoloogia.....	60
Kehaline kasvatus.....	64
Muusikaõpetus.....	70

Eesti keel

Tundide arv nädalas: 3

ÕPPESISU	OODATAV ÕPITULEMUS	HINDAMINE
SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS		
<p>Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö käigus, kõnejärg. Kaaslase parandamine, täiendamine. Arvamuse tagasivõtmine, kaaslasega nõustumine, kaaslase täiendamine, parandamine.</p> <p>Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnistuse avaldamine.</p> <p>Klassivestlus, diskussioon. Telefonivestlus: alustamine, lõpetamine.</p> <p>Suhtlemine virtuaalkeskkonnas: eesmärgid, võimalused, ohud (privaatse ja avaliku ala eristamine). E-kiri.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Valib juhendamise toel suhtluskanali;• peab sobivalt telefoni- ja mobiilivestlusi, kirja- ja meilivahetust;• võtab loetut ja kuuldut lühidalt kokku nii suulises kui ka kirjalikus vormis;• leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi.	<p>Suuline vastus.</p> <p>Spordisõnumi kirjutamine.</p> <p>Kirjasõbra otsimise kuulutus.</p> <p>Lugejakirja vastus.</p> <p>Telefonivestlus.</p> <p>Kontrolltöö.</p>
TEKSTI VASTUVÕTT		
<p>Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid, eesmärgistatud kuulamine/vaatamine. Oma sõnadega kokkuvõtte tegemine. Saatekava.</p> <p>Trükiajakirjandus. Pressifoto. Karikatuur. Pildiallkiri. Teabegraafika.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Tunneb tavalisi tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi;• võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusi ning teeb lühikokkuvõtte;	<p>Lugemisülesanne.</p> <p>Uudise dramatiseerimine.</p> <p>Reklaami suuline esitus.</p>

<p>Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.</p> <p>Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid.</p> <p>Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist, hinnakirjast andmete kirjapanek ja seoste väljatoomine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab omandatud keeleja tekstimõisteid tekstide tõlgendamisel ja seostamisel. 	<p>Kuulamisülesanne.</p> <p>Rühmaarutelus osalemine.</p> <p>Kontrolltöö.</p>
<p>TEKSTILOOME</p>		
<p>Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõt-tekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimist-lemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.</p> <p>Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand. Oma vigade leidmine ja parandamine.</p> <p>Alustekst, selle edasiarenduse lihtsamaid võt-teid. Lisateabe otsimine.</p> <p>Erinevatest allikatest pärit info võrdlemine, olu-lise eristamine ebaolulisest, selle väljakirjutami-ne. Uue info seostamine oma teadmiste ja koge-mustega, selle rakendamine konkreetsest töö-ülesandest lähtuvalt.</p> <p>Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usal-dusväärsus. Teksti loomine pildi- ja näitmaterja-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab juhendamise toel tekstiloomeks va-jalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ja internetist; • tunneb esinemise ettevalmistuse põhie-tappe; • tunneb kirjutamisprotsessi põhietappe; • kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju (ka e-kirju ja sõnumeid), oskab leida ja täita lihtsamaid planke ja vorme; • avaldab viisakalt ja olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, näh-tuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis; • kasutab omandatud keeleja tekstimõisteid tekste luues ja seostades. 	<p>Kirjand.</p> <p>Spordisõnumi kirjutamine.</p> <p>Ümberjutustus.</p> <p>Fantaasiaretsept.</p> <p>Loovtöö:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Kui ma oleksin...“; • muusikapala järgi; • matkal käitumise kohta. <p>Koomiksi koostamine.</p> <p>Küsimuste koostamine.</p> <p>Kontrolltöö.</p>

<p>li põhjal. Fakt ja arvamus.</p> <p>Kiri, ümbriku vormistamine.</p> <p>Lühiettekanne, esitlus Internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.</p> <p>Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika.</p>		
<p>ÕIGEKEELSUS JA KEELEHOOLE</p>		
<p>Üldteemad</p> <p>Kirjakeel, argikeel ja murdekeel.</p> <p>Häälikuõpetus ja õigekiri.</p> <p>g, b, d s-i kõrval. h õigekiri. i ja j õigekiri (tegi-animed ja liitsõnad). gi- ja ki-liite õigekiri.</p> <p>Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel.</p> <p>f-i ja š õigekiri. Õppetegevuses vajalike võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).</p> <p>Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatust kui veebivariandist).</p> <p>Sõnavaraõpetus</p> <p>Kirjakeelne ja kõnekeelne sõnavara, uudissõnad,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpuhte ja lihtvormide kasutust, järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid; • moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid; • leiab ja kontrollib „Eesti õigekeelsussõnaraamatust“ sõna tähendust ja õigekirja; • tunneb ära õpitud tekstiliigi; • rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsidest ja hinnates. 	<p>Tunnikontroll:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sõnaliikide tundmise kohta; • lüünk tekst omadussõnade võrdlusastmete kasutamise kohta; • nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine; • pöördõnade kasutamise kohta; • lausepiiri märkimise ja lõpumärkide kohta. <p>Etteütlus.</p> <p>Tööleht ÕSi ja/või Eesti kirjakeele seletussõnaraamatu kohta.</p> <p>Klassi sõnastiku valmistamine. Kontrolltöö.</p>

murdesõnad, släng.

Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

Vormiõpetus

Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine.

Omadussõna käänamine koos nimisõnaga. liik- ja ne-liiteliste omadussõnade käänamine ja õigekiri.

Omadussõnade võrdlusastmed. Võrdlusastmete kasutamine.

Omadussõnade tuletusliited. Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (ne- ja line-liitelised omadussõnad).

Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi- ja järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine. Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ja numbritega, nende lugemine. Arvsõnade kasutamine tekstis.

Asesõnade käänamine ja kasutamine.

Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.

Lauseõpetus

Liitlause. Lihtlausete sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.

Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ja järel.

Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi.

Üte ja selle kirjavahemärgid.

Muud õigekirja teemad.

Algustäheõigekiri: ajaloosündmused; ametinimetused ja üldnimetused; perioodikaväljanded; teoste pealkirjad.

Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri, lühendite lugemine.

Kirjandus

Tundide arv nädalas: 2

ÕPPESISU	OODATAV ÕPITULEMUS	HINDAMINE
LUGEMINE		
<p>Eesmärgistatud ülelugemine. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoscuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.</p> <p>Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja ise-seisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Luge-missoovituste jagamine klassikaaslastele. Soo- vitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.</p>	<ul style="list-style-type: none">• On läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuu- luvat tervikteost (raamatut);• loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist;• tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismul- jetest, -elamustest ja -kogemustest.	<p>Loetud tervikteose hindamine. Lugemistest. Proosapala hindamine. Rühmaarutelu hindamine.</p>
JUTUSTAMINE		
<p>Tekstilähedane sündmustest jutustamine kava- punktide järgi. Tekstilähedane jutustamine märk- sõnade toel. Loo ümberjutustamine uute te- gelaste ja sündmuste lisamisega.</p> <p>Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmu- sest või mälestuspildist jutustamine. Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koo- miks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel;• jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehi- tusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusünd- musele või oma fantaasiale;• jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle	<p>Karakterite kirjeldamine. Draamateksti proosaks tõlkimine.</p>

	sisu.	
TEKSTI TÕLGENDAMINE, ANALÜÜS JA MÕISTMINE		
<p>Teose mõistmist toetavad tegevused</p> <p>Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti abil oma sõnadega, peast. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausetena, märksõnadena.</p> <p>Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine.</p> <p>Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Illustriativsete näidete (nt tsitaatide, iseloomulike detailide) otsimine tekstist. Detailide kirjeldamine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste, lugemismuljete sõnastamine.</p> <p>Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine.</p> <p>Teose/loo kui terviku mõistmine</p> <p>Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.</p>	<p>Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega; • koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu; • leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte; • järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha; • kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest, võrdleb iseenast mõne tegelasega; • arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, • avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka 	<p>Omaloominguline jutt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • enda mälestused esimesest koolipäevast; • jutt tontide seiklustest või tondi; • kasutamisyjuhend. <p>Omaloominguline lustakas luuletus. Fantaasiajutu kirjutamine. Proosateksti kirjutamine. Dialogi kirjutamine. Lugemispala eellugu. Loomismüüdi kirjutamine.</p> <p>Kirja kirjutamine.</p> <p>Loetud tervikteose hindamine.</p> <p>Uurimistöö teatri töötajate või -liikide põhjal katkendi lavastamine.</p>

<p>Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjus-taagjärg-seosed.</p> <p>Minajutustaja kui loo edastaja.</p> <p>Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Teose sündmustiku ja tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga. Tegelase muutumise, tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine, käitumise põhjendamine.</p> <p>Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendamisteed. Looma- ja ime- muinasjutu tüüptegelased.</p>	<p>oma elust;</p> <ul style="list-style-type: none"> • otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse. 	
<p>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine.</p> <p>Epiteedi ja võrdluse äratundmine ja kasutamine.</p> <p>Lihtsamate sümbolite seletamine. Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega.</p> <p>Riimide leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Luuleteksti tõlgendamine.</p> <p>Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.</p>	<p>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete ja võrdlusi; • seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust; • mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes. 	<p>Ettekanne valmikirjaniku kohta või valmi esitamise.</p> <p>Luuletuse peast esitamine.</p>

Matemaatika

Tundide arv nädalas: 5

ÕPPESISU	OODATAV ÕPITULEMUS	HINDAMINE
ARVUTAMINE (65 tundi)		
Harilik murd, selle põhiomadus. Hariliku murrutaandamine ja laiendamine. Harilike murdude võrdlemine.	<ul style="list-style-type: none">• Teab murru lugeja ja nimetaja tähendust;• teab, et murrujoonel on jagamismärgi tähendus;• kujutab harilikke murde arvkiirel;• kujutab lihtsamaid harilikke murde vastava osana lõigust ja tasapinnalisest kujundist;• tunneb liht- ja liigmurde;• teab, et iga täisarvu saab esitada hariliku murruna;• taandab murde nii järkjärgult kui suurima ühisteguriga, jäädes arvutamisel saja piiresse;• teab, milline on taandumatu murd;• laiendab murdu etteantud nimetajani;• teisendab murde ühenimelisteks ja võrd-	Kontrolltöö (3) Praktiline töö: murrud meie ümber. Ülesanne on pildistada või joonistada igapäevases elus erinevaid asju, mida me jagame võrdseteks osadeks, st saame neid jagades kasutada murde. Praktiline töö: harilik murd planeerimisel <ol style="list-style-type: none">1. Geomeetriliste mustrite joonestamine. Lõigu (vöö, bordüür, ...) pikkus või pinna (šabloon värvimiseks, mustripaber, õnnitluskaart, ...) suurus on ette antud pinna planeerimine ja korduvate mustrite konstrueerimine.2. Reklaammaterjali, kaartide, kutsete jms valmistamine- etteantud pinna mõõtmine ja planeerimine.3. Ruumi planeerimine- etteantud suurusega ruumi jaoks parima mööblipaigutuse (toolid saali) leidmine.

	<p>leb neid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, et murdude ühiseks nimetajaks on antud murdude vähim ühiskordne; • esitab liigmurru segaarvuna ja vastupidi. 	<p>Ülesannete lahendamine ja koostamine.</p> <p>Peastarvutamine. Arvukaardid, suuline küsitlus.</p>
<p>Negatiivsed arvud. Arvtelg.</p> <p>Positiivsete ja negatiivsete täisarvude kujutamine arvteljel. Kahe punkti vaheline kaugus arvteljel. Vastandarvud.</p> <p>Arvu absoluutväärtus. Arvude järjestamine. Arvutamine täisarvudega.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab negatiivsete arvude tähendust, toob nende kasutamise kohta elulisi näiteid; • leiab kahe punkti vahelise kauguse arvteljel; • teab, et naturaalarvud koos oma vastandarvudega ja arv null moodustavad täisarvude hulga; • võrdleb täisarve ja järjestab neid; • teab arvu absoluutväärtuse geomeetrilist tähendust; • leiab täisarvu absoluutväärtuse; • liidab ja lahutab positiivsete ja negatiivsete täisarvudega, tunneb arvutamise reegleid; • vabaneb sulgudest, teab, et vastandarvude summa on null ja rakendab seda teadmist arvutustes; 	<p>Kontrolltöö (1)</p> <p>Peastarvutamine. Arvukaardid, suuline küsitlus.</p> <p>Praktiline töö. Arvkiir ja ajatelg. Arvude, kuupäevade, aastaarvude märkimine teljele. Erinevad skaalad. Skaala valik vastavalt skaalale kantavate arvude suurusele. Kahe sündmuse vaheline aeg kui absoluutväärtus.</p> <p>Aastaarve vabalt valitud riigi ajaloost.</p> <p>Praktiline töö. Sügavuste ja kõrguste märkimine teljele. Nullpunkt kui kokkuleppeline mõiste: absoluutne ja suhteline kõrgus. Koordinaatide alguspunkt kui nullpunkt. Mõõtkava. Skaala suhtelisus.</p> <p>Merede sügavusi (Eesti geograafia CD).</p> <p>Mägede kõrguseid (Vikipeedia).</p> <p>Praktiline töö ja õuesõpe. Koordinaatide määramine kohaliku piirkonna kaardil (täisarvudena). GPS kasutamine koordinaatide</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab korrutamise ja jagamise reegleid positiivsete ja negatiivsete täisarvudega arvutamisel; • arvutab kirjalikult täisarvudega. 	<p>määramisel.</p> <p>Õuesõpe. Asukoha määramine ja kauguste mõõtmine kindlast punktist, kauguste arvutamine mõõtmistulemuste põhjal. Mõõta võib samudes. Vormistada mõõtmistabel.</p>
ANDMED JA ALGEBRA (40 tundi)		
<p>Protsendi mõiste.</p> <p>Osa leidmine tervikust.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab protsendi mõistet; • teab, et protsent on üks sajandik osa tervikust; • leiab osa tervikust; • leiab arvust protsentides määratud osa; • lahendab igapäevaelule tuginevaid ülesandeid protsentides määratud osa leidmisele (ka intressiarvutused); • lahendab tekstülesandeid protsentides määratud osa leidmisele. 	<p>Kontrolltöö (1)</p> <p>Peastarvutamine. Suuline küsitlus.</p> <p>Rühmatöö. Reklaamlehtedelt ligikaudse allahindluse määramine.</p> <p>Õpilased koostavad ise ülesandeid. Teema „Harilike murdude liitmine ja lahutamine“ juures saadud arvutuste tulemuste arvutamine (teisendamise) protsentideks ja kümnendmurdudeks.</p> <p>IKT. Rühmatöö. Esitluse koostamine laenamisest. Näiteks õpetlik esitlus, koostanud Mare Mõisa (koolielu.ee/waramu).</p> <p>Õppekäik supermarketisse. Allahindluste arvutamine etteantud kaubagrupis, nimekirja või reklaamlehtede järgi.</p>
<p>Koordinaattasand. Punkti asukoha määramine tasandil.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Joonestab koordinaatteljestiku, märgib sinna punkti etteantud koordinaatide järgi; 	<p>Kontrolltöö.</p> <p>Praktiline töö. Ajakirjandusest pärit graafikute</p>

<p>Temperatuuri graafik, ühtlase liikumise graafik ja teisi empiirilisi graafikuid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • määrab punkti koordinaate ristkoordinaadistikus; • joonestab lihtsamaid graafikuid; • loeb andmeid graafikult, sh loeb ja analüüsib liiklusohutuslaseid graafikuid. 	<p>lugemine ja analüüsimine.</p> <p>Iseseisev töö. Koostada ülesandeid graafikute või piltide joonestamiseks koordinaatteljestikku.</p>
<p>Sektordiagramm.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb andmeid sektordiagrammilt. 	<p>Kontrolltöö.</p> <p>Iseseisev töö. Päevakajaliste sektordiagrammide leidmine ajakirjandusest ja nende tutvustamine klassile.</p> <p>IKT. Iseseisev töö või projektitöö. Lihtsamate sektordiagrammide koostamine tabelitöötluses (Excel): näiteks projektitöö koos inimeseõpetusega „Kui palju kaloreid ma nädalas kulutan“ (andmete kogumine, esitamine ja analüüsimine). Näide Päevase toidukoguse jaotus (matemaatika.edu.ee).</p>
<p>Tekstülesanded.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analüüsib ning lahendab täisarvude ja murdarvudega mitmetehteliste tekstülesandeid; • tunneb probleemülesande lahendamise üldist skeemi; • õpetaja juhendamisel modelleerib lihtsamates reaalses kontekstis esineva prob- 	<p>Kontrolltöö.</p>

	leemi (probleemülesannete lahendamise).	
GEOMEETRILISED KUJUNDID (60 tundi)		
Ringjoon. Ring. Ringi sektor. Ringjoone pikkus. Ringi pindala.	<ul style="list-style-type: none"> • Teab ringjoone keskpunkti, raadiuse ja diameetri tähendust; • joonestab etteantud raadiuse või diameetriga ringjoont; • leiab katseliselt arvu π ligikaudse väärtuse; • arvutab ringjoone pikkuse ja ringi pindala. 	<p>Kontrolltöö (1)</p> <p>IKT. Individuaalne või paaristöö. Ringjoone raadiuse ja diameetri mõisted, raadiuse ja diameetri vaheline seos.</p> <p>Individuaalne töö. Ringi pindala ja übermõõdu arvutamine.</p> <p>IKT. Hindamine. Enesehindamine.</p>
Peegeldus sirgest, telgsümmeetria. Peegeldus punktist, tsentraalsümmeetria.	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab joonisel sümmeetrilised kujundid; • joonestab sirge (ja punkti) suhtes antud punktiga sümmeetrilist punkti, antud lõiguga sümmeetrilise lõigu ja antud kolmnurga või nelinurgaga sümmeetrilist kujundi; • kasutades IKT võimalusi (internetiotsing, pildistamine) toob näiteid õpitud geomeetrilistest kujunditest ning sümmeetriast arhitektuuris ja kujutavas kunstis. 	<p>Kontrolltöö.</p> <p>IKT või õppekäik alevikus või loodusesse. Praktiline töö. Otsida näiteid sümmeetria kohta arhitektuuris, kujutavas kunstis, ümbritsevas looduses.</p>

<p>Lõigu poolitamine. Antud sirge ristsirge.</p> <p>Nurga poolitamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poolitab sirkli ja joonlauaga lõigu ning joonestab keskristsirge; • poolitab sirkli ja joonlauaga nurga. 	<p>Kontrolltöö.</p> <p>Praktilised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konstruktsioonid sirkli ja joonlauaga; • IKT. Geogebra töölehe koostamine.
<p>Kolmnurk ja selle elemendid.</p> <p>Kolmnurga nurkade summa.</p> <p>Kolmnurkade võrdsuse tunnused.</p> <p>Kolmnurkade liigitamine.</p> <p>Kolmnurga joonestamine kolme külje järgi, kahe külje ja nende vahelise nurga järgi, ühe külje ja selle lähisnurkade järgi.</p> <p>Täisnurkne kolmnurk.</p> <p>Võrdhaarse kolmnurga omadusi.</p> <p>Kolmnurga alus ja kõrgus.</p> <p>Kolmnurga pindala.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Näitab joonisel ja nimetab kolmnurga tippu, külge, nurki; • joonestab ja tähistab kolmnurga, arvutab kolmnurga ümbermõõdu; • leiab jooniselt ja nimetab kolmnurga lähisnurki, vastasnurki, lähiskülge, vastaskülge; • teab ja kasutab nurga sümboleid; • teab kolmnurga sisenurkade summat ja rakendab seda puuduva nurga leidmiseks; • teab kolmnurkade võrdsuse tunnuseid KKK, KNK, NKN ning kasutab neid ülesannete lahendamisel; • liigib joonistel etteantud kolmnurki nurkade ja külgede järgi; • joonestab teravnurkse, täisnurkse ja nüri- 	<p>Kontrolltöö (1)</p> <p>Geogebra programmi kasutamine.</p> <p>IKT. Hindamine. Enesehindamine: baasteadmised. Kolmnurk (kuni liigitamiseni). Keskristsirge, nurga poolitaja.</p> <p>Iseseisev töö. Ristsõnade koostamine ja lahendamine kolmnurgaga seotud mõistete kohta.</p>

	<p>nurkse kolmnurga;</p> <ul style="list-style-type: none">• joonestab erikülgse, võrdkülgse ja võrdhaarse kolmnurga;• joonestab kolmnurga kolme külje järgi, kahe külje ja nendevahelise nurga järgi ning ühe külje ja selle lähisnurkade järgi;• näitab ja nimetab täisnurkse kolmnurga külgi;• näitab ja nimetab võrdhaarses kolmnurgas külgi ja nurki;• teab võrdhaarse kolmnurga omadusi ja kasutab neid ülesannete lahendamisel;• tunneb mõisteid alus ja kõrgus, joonestab iga kolmnurga igale alusele kõrguse;• mõõdab kolmnurga aluse ja kõrguse;• arvutab kolmnurga pindala.	
--	---	--

Loodusõpetus

Tundide arv nädalas: 2

ÕPPESISU	OODATAV ÕPITULEMUS	HINDAMINE
PINNAVORMID JA PINNAMOOD (8)		
<p>Pinnavormid, nende kujutamine kaardil.</p> <p>Kodukoha ja Eesti pinnavormid ning pinnamood.</p> <p>Suuremad kõrgustikud, madalikud ja tasandikud, Põhja-Eesti paekallas.</p> <p>Mandrijää osa pinnamoe kujunemises.</p> <p>Pinnamoe mõju inimtegevusele ja inimese kujundatud pinnavormid.</p> <p>Mõisted</p> <p>Pinnavorm, künkas, org, nõgu, mägi, nõlv, jalam, samakõrgusjoon, suhteline ja absoluutne kõrgus, kõrgustik, tasandik, madalik, paekallas, pinnamood, mandrijää, voor, moreen, rändrahn.</p> <p>Praktilised tööd</p> <p>1. Künka mudeli koostamine ning</p>	<ul style="list-style-type: none">• Kirjeldab samakõrgusjoonte järgi pinnavormi kaju, absoluutset ja suhtelist kõrgust ning nõlvade kallet;• kirjeldab kaardi järgi oma kodumaakonna ja Eesti pinnamoodi, nimetades ning näidates pinnavorme kaardil;• toob näiteid mandrijää mõju kohta Eesti pinnamoe kujunemisele;• selgitab pinnamoe mõju inimtegevusele ja toob näiteid inimtegevuse mõju kohta koduümbruse pinnamoele.	<p>SUULINE VASTUS (sõnaline hinnang ja/või numbriline hinne):</p> <ul style="list-style-type: none">• oskust sõnastada probleeme;• aktiivset osalust arutelus;• oma arvamuse väljendamist ning põhjendamist;• arvestatakse individuaalseid iseärasusi. <p>PRAKTILINE TÖÖ (1) (numbriline hinne):</p> <ul style="list-style-type: none">• probleemküsimuse leidmise ja eeldatava vastuse sõnastust;• katse kavandamist, andmete kogumist ja esitamist;• andmete analüüsi, järelduste tegemist ning selgituste pakkumist;• töövahendite käsitlemist;

<p>künka kujutamine kaardil samakõrgusjoontega.</p> <p>2. Koduümbruse pinnavormide ja pinnamoe iseloomustamine.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • katse tegemist, mõõtmist, andmekogumist, täpsust; • andmete analüüsi, järelduste tegemist ja tulemuste esitamise oskust. <p>KONTROLLTÖÖ (1):</p> <ul style="list-style-type: none"> • töö sisu lähtuvalt eeldatavatest õpitulemustest.
<p>MULD (12)</p>		
<p>Mulla koostis.</p> <p>Muldade teke ja areng.</p> <p>Mullaorganismid.</p> <p>Aineringe.</p> <p>Mulla osa kooslustes.</p> <p>Mullakaeve.</p> <p>Vee liikumine mullas.</p> <p>Mõisted</p> <p>Muld, aineringe, kivimite murenemine, mulla tahke osa, mullasõmerad, mullaõhk, mullavesi, huumus, huumushorisont,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab ja võrdleb erinevaid mullaproove, nimetades mulla koostisosi; • põhjendab katsega, et mullas on õhku ja vett; • selgitab muldade kujunemist ja mulla tähtsust looduses; • tunneb mullakaeves ära huumushorisondi; • kirjeldab huumuse teket ja selle osa aineringes; • teab, et muld tekib kivimite murenemise ja surnud organismide (peamiselt taimede) lagunemissaadustest; • teab, et taimed kinnituvad mulda juurtega, hangivad juurte abil mullast vett ja selles lahustunud toitaineid, mis taime lagunedes taas 	<p>SUULINE VASTUS (sõnaline hinnang ja/või numbriline hinne):</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskust sõnastada probleeme; • aktiivset osalust arutelus; • oma arvamuse väljendamist ning põhjendamist; • arvestatakse individuaalseid iseärasusi. <p>PRAKTILINE TÖÖ (4) (numbriline hinne):</p> <ul style="list-style-type: none"> • probleemküsimuse leidmise ja eeldatava vastuse sõnastust; • katse kavandamist, andmete kogumist ja esitamist;

<p>liivmuld, savimuld.</p> <p>Praktilised tööd</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mullaproovide võtmine, kirjeldamine ja võrdlemine. Komposti valmistamine. 2. Mulla vee- ja õhusisalduse katseline kindlaksmääramine. 3. Mulla ja turba võrdlemine. 4. Mullakaeve kirjeldamine ühe õpitava koosluse (aia, põllu, metsa, või niidu) näitel. 	<p>mulda jõuavad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • andmete analüüsi, järelduste tegemist ning selgituste pakkumist; • töövahendite käsitlemist; • katse tegemist, mõõtmist, andmekogumist, täpsust; • andmete analüüsi, järelduste tegemist ja tulemuste esitamise oskust. <p>KONTROLLTÖÖ (1):</p> <ul style="list-style-type: none"> • töö sisu lähtuvalt eeldatavatest õpitulemustest.
<p>AED JA PÖLD ELUKESKKONNANA (15)</p>		
<p>Mulla viljakus.</p> <p>Aed kui kooslus.</p> <p>Fotosüntees.</p> <p>Aiataimed.</p> <p>Viljapuu- ja juurviljaaed, iluaed.</p> <p>Põld kui kooslus.</p> <p>Keemilise tõrje mõju loodusele.</p> <p>Mahepõllundus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb huvi looduse uurimise vastu; • väärtustab koduümbruse heakorda; • väärtustab tervislikku toitu, eelistab ees- timaist; • mõistab, et inimene on looduse osa ning elu sõltub põllumajandusest ja loodusvaradest; • mõistab, et keskkonnatingimuste muutmine inimese poolt häirib looduslikku tasakaalu; • väärtustab kodukoha elurikkust ja maastiku- 	<p>SUULINE VASTUS (sõnaline hinnang ja/või numbriline hinne):</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskust sõnastada probleeme; • aktiivset osalust arutelus; • oma arvamuse väljendamist ning põhjendamist; • arvestatakse individuaalseid iseärasusi. <p>UURIMUSTÖÖ ÜHE TOIDUAINE TOOTMISEST:</p>

<p>Inimtegevuse mõju mullale.</p> <p>Mulla reostumine ja hävimine.</p> <p>Mulla kaitse.</p> <p>Mõisted</p> <p>Fotosüntees, orgaaniline aine, väetis, viljavaheldus, liblikõielised, mügarbakterid, sümbioos, kultuurtaim, umbrohi, kahjurid, taimehaigused, keemiline tõrje, biotõrje, mahepõllumajandus, köögi- ja puuvili, sort, maitsetaim, ravimtaim, iluaed.</p> <p>Praktilised tööd</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Komposti tekkimise uurimine. 2. Ühe aia- või põllutaimega seotud elustiku uurimine. 3. Aia- ja põllukultuuride. <p>iseloostamine ning võrdlemine, kasutades konkreetseid näidisobjekte või veebipõhiseid õppematerjale.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Uurimus aia- ja põllusaaduste osast 	<p>list mitmekesisust;</p> <ul style="list-style-type: none"> • väärtustab mahepõllumajanduse toodangut; • selgitab fotosünteesi tähtsust orgaanilise aine tekkes; • kirjeldab mullaelustikku ning toob näiteid seoste kohta erinevate mullaorganismide vahel; • toob esile aia ja põllukoosluse sarnasused ning selgitab inimese rolli nende koosluste kujunemises; • tunneb õpitud kultuurtaimi ja rühmitab neid; • koostab õpitud liikidest toiduahelaid ja toidu võrgustikke; • toob näiteid saagikust mõjutavate tegurite kohta; • võrdleb keemilist ja biotõrjet ning põhjendab, miks tasub eelistada mahepõllumajanduse tooteid; • toob näiteid muldade kahjustumise põhjuste ja tagajärgede kohta; • toob näiteid põllumajandussaaduste osa kohta igapäevases toidus; • teab aia- ja põllu elukoosluse tüüpilisi liike; 	<ul style="list-style-type: none"> • sisu vastavus teemale; • tootmisprotsessi etapid algusest lõpptooteni; • kirjalike tööde vormistamist (vt LISA Kirjalike tööde vormistamine). <p>AIAPLAANI KOOSTAMINE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • töö vastavus teemale; • legend; • joonestamise nõuded (joonlaud, sirkel, harilik pliats, puhtus). <p>KONTROLLTÖÖ (1):</p> <ul style="list-style-type: none"> • töö sisu lähtuvalt eeldatavatest õpitulemustest.
---	--	---

<p>igapäevases menüüs või uurimus ühe põllumajandussaaduse (sh loomakasvatussaaduse) töötlemisest toiduaineks</p>	<ul style="list-style-type: none"> • teab, et mullas elab palju väikseid organisme; kellest paljud on lagundajad; • teab, et mulla viljakus on oluline taimekasvatuse seisukohalt; • teab, et taimed toodavad orgaanilist ainet ja selles protsessis eraldub hapnikku; • teab, et inimene muudab keskkonnatingimusi ja et mullad vajavad kaitset. 	
ASULA ELUKESKKONNANA (8)		
<p>Elukeskkond maa-asulas ja linnas. Eesti linnad. Koduasula plaan. Elutingimused asulas. Taimed ja loomad asulas.</p> <p>Mõisted</p> <p>Tehiskooslus, asula plaan, parasiit, inimkaasleja loom, prahitaim, park.</p> <p>Praktilised tööd</p> <p>1. Eestit või oma kodumaakonda tutvustava ülevaate koostamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Märkab oma kodukoha ilu ja erilisust; • väärtustab elukeskkonna terviklikkust, säästvat eluviisi, järgib tervislikke eluviise; • tunneb huvi asula elukeskkonna uurimise vastu, kasutab julgelt loovust ja fantaasiat; • mõistab, et inimeste elu asulas sõltub looduslikest ressurssidest; • hoolib asula elusolenditest ja nende vajadustest; • liigub asulas turvaliselt; • tegutseb asulas loodus- ja kultuuriväärtusi ning iseennast kahjustamata; • märkab kodukoha keskkonnaprobleeme ning 	<p>SUULINE VASTUS (sõnaline hinnang ja/või numbriline hinne):</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskust sõnastada probleeme; • aktiivset osalust arutelus; • oma arvamuse väljendamist ning põhjendamist; • arvestatakse individuaalseid iseärasusi. <p>PRAKTILINE TÖÖ (1) (numbriline hinne):</p> <ul style="list-style-type: none"> • vaatluse kavandamist, andmete kogumist ja esitamist täpsust; • andmete analüüsi, järelduste tegemist ja tulemuste esitamise oskust.

<p>2. Õppekäik asula elustikuga tutvumiseks.</p> <p>3. Keskkonnaseisundi uurimine koduasulas.</p> <p>4. Minu unistuste asula – keskkonnahoidliku elukeskkonna mudeli koostamine.</p>	<p>on motiveeritud osalema eakohastes keskkonnakaitseüritustes;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab ja näitab kaardil Eesti maakonnakeskusi ja suuremaid linnu; • võrdleb erinevate teabeallikate järgi oma koduasulat mõne teise asulaga; • iseloomustab elutingimusi asulas ning toob näiteid inimkaaslejate loomade kohta; • koostab asulat iseloomustavaid toiduahelaid; • võrdleb keskkonnatingimusi maa-asulas ja linnas; • toob näiteid asula elustikku ja inimese tervist kahjustavate tegurite kohta; • hindab kodukoha õhu seisundit samblike esinemise põhjal; • teeb ettepanekuid keskkonnaseisundi parandamiseks koduasulas; • teab, kuidas tingimused linnas kahjustavad linnapuid ja inimese tervist; • teab inimkaaslejaid loomi; • nimetab tehnoloogilisi lahendusi asulas, mis parendavad inimeste elutingimusi. 	<p>KONTROLLTÖÖ (1):</p> <ul style="list-style-type: none"> • töö sisu lähtuvalt eeldatavatest õpitulemustest.
--	---	---

METS ELUKESKKONNANA (14)

Elutingimused metsas.

Mets kui elukooslus.

Eesti metsad.

Metsarinded.

Nõmme-, palu-, laane- ja salumets.

Eesti metsade iseloomulikud liigid, nendevahelised seosed.

Metsade tähtsus ja kasutamine.

Puidu töötlemine.

Metsade kaitse.

Mõisted

Ökosüsteem, põlismets, loodusmets, majandusmets, jahiulukid, sõralised, tippkiskja, metsarinded, metsatüübid: nõmmemets, palumets, salumets, laanemets.

Praktilised tööd

- Väärtustab metsa, selle elurikkust ning säästva metsanduse põhimõtteid;
- väärtustab uurimistegevust metsa tundmaõppimisel;
- käitub metsas keskkonnateadlikult ja -hoidlikult ning järgib ohutusnõudeid;
- märkab muutusi metsas, mõistab, et tingimuste muutmine inimese poolt häirib metsa looduslikku tasakaalu ning seda, et metsad vajavad kaitset;
- on motiveeritud osalema eakohastel metsaga kaitsega seotud üritustel;
- kirjeldab metsa kui ökosüsteemi, sh keskkonnanähtingimusi metsas;
- võrdleb männi ja kuuse kohastumusi;
- iseloomustab ja võrdleb peamisi metsatüüpe kasvutingimuste järgi;
- võrdleb metsatüüpide erinevates rinnetes kasvavaid taimi;
- koostab metsakooslust iseloomustavaid toiduahelaid ja toiduvõrgustikke;

SUULINE VASTUS (sõnaline hinnang ja/või numbriline hinne):

- oskust sõnastada probleeme;
- aktiivset osalust arutelus;
- oma arvamuse väljendamist ning põhjendamist;
- arvestatakse individuaalseid iseärasusi.

PRAKTILINE TÖÖ (2) (numbriline hinne):

- vaatluse kavandamist, andmete kogumist ja esitamist
- täpsust
- andmete analüüsi, järelduste tegemist ja tulemuste esitamise oskust

KONTROLLTÖÖ (2):

- töö sisu lähtuvalt eeldatavatest õpitulemustest.

<ol style="list-style-type: none"> 1. Tutvumine metsa kui koosluse ja selle elustikuga. 2. Eesti metsade valdavate puuliikide võrdlemine, kasutades näidisobjekte või veebipõhiseid õppematerjale. 3. Uurimus: mets igapäevaelus / metsa-ga seotud tarbeesemed. 4. Metsloomade tegutsemisjälgede uurimine. 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab, kuidas kaitsta elurikkust metsas; • selgitab loodus- ja majandusmetsade kujunemist, nimetab säästva metsanduse põhimõtteid; • teab nimetada metsa kui elukoosluse tüüpilisi liike, metsarindeid; • toob näiteid erinevate organismide eluaval-duste ja omavaheliste seoste kohta erinevatel aastaegadel metsas. 	
SOO ELUKESKKONNANA (10)		
<p>Soo elukeskkonnana.</p> <p>Soode teke ja paiknemine.</p> <p>Soode areng: madal-soo, siirdesoo ja raba.</p> <p>Elutingimused soos.</p> <p>Soode elustik.</p> <p>Soode tähtsus.</p> <p>Turba kasutamine.</p> <p>Kütteturba tootmise tehnoloogia.</p> <p>Mõisted</p> <p>Madal-soo, siirdesoo, raba, älves, laugas,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Väärtustab soo bioloogilist mitmekesisust; • suhtub vastutustundlikult soo elukeskkonda; • väärtustab uurimuslikku tegevust; • iseloomustab kaardi järgi soode paiknemist Eestis ja oma kodumaakonnas; • oskab põhjendada Eesti sooderohkust; • selgitab soode kujunemist ja arengut; • seostab raba kui elukeskkonna eripära turba-sambla ehituse ja omadustega; • võrdleb taimede kasvutingimusi madal-soos ja rabas; 	<p>SUULINE VASTUS (sõnaline hinnang ja/või numbriline hinne):</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskust sõnastada probleeme; • aktiivset osalust arutelus; • oma arvamuse väljendamist ning põhjen-damist; • arvestatakse individuaalseid iseärasusi. <p>ETTEKANNE (2):</p> <ul style="list-style-type: none"> • sisu vastavus teemale; • esitlusele kehtivad nõuded (vt LISA Nõuded esitlusele);

<p>turbasammal, turvas.</p> <p>Praktilised tööd</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sookoosluse uurimine õppekäigu, mudelite või veebimaterjalide põhjal. 2. Turbasambla omaduste uurimine. 3. Kolleksiooni koostamine õppeekskursioonil. 4. Soo selgroogsetega ja taimedega tutvumine, kasutades veebimaterjale. 	<ul style="list-style-type: none"> • koostab soo kooslust iseloomustavaid toiduahelaid; • selgitab soode tähtsust ja kaitse vajadust; • teab soo kui elukoosluse tüüpilisi liike; • teab turbasambla ehituse iseärasusi; • teab soo arenguetappe. 	<ul style="list-style-type: none"> • esinemisele esitatud nõuded (vt LISA Nõuded esinemisele). <p>ÕPPEKÄIK:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaatluse kavandamist, andmete kogumist ja esitamist; • täpsust; • andmete analüüsi, järelduste tegemist ja tulemuste esitamise oskust. <p>KONTROLLTÖÖ (1):</p> <ul style="list-style-type: none"> • töö sisu lähtuvalt eeldatavatest õpitulemustest.
<p>EESTI LOODUSVARAD (10)</p>		
<p>Eesti loodusvarad, nende kasutamine ja kaitse.</p> <p>Loodusvarad energiaallikatena.</p> <p>Eesti maavarad, nende kaevandamine ja kasutamine.</p> <p>Kaevanduste ja karjäärade kasutamisega seotud keskkonnaprobleemid.</p> <p>Mõisted</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Väärtustab uurimistegevust loodusvarade tundmaõppimisel; • suhtub loodusesse säästvalt, toimib keskkonnateadliku tarbijana; • mõistab, et inimene on osa loodusest ning inimeste elu sõltub looduslikest ressursidest; • märkab kodukoha ja Eesti keskkonnaprobleeme ning on motiveeritud osalema eakohastes keskkonnakaitseüritustes; 	<p>SUULINE VASTUS (sõnaline hinnang ja/või numbriline hinne):</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskust sõnastada probleeme; • aktiivset osalust arutelus; • oma arvamuse väljendamist ning põhjendamist; • arvestatakse individuaalseid iseärasusi. <p>PRAKTILINE TÖÖ (2) (numbriline hinne):</p>

<p>Loodusvarad, taastuvad ja taastumatud loodusvarad, maavarad, setted, liiv, kruus, savi, turvas, kivim, lubjakivi, graniit, põlevkivi, karjäär, maa-alune kaevandus, energia, soojus- ja elektrienergia.</p> <p>Praktilised tööd</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Setete ja kivimite iseloomustamine ning võrdlemine. 2. Perekonna/kooli energiatarbimise uurimus. 3. Ülevaate koostamine loodusvarade kasutamisest oma kodukohas. 	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab Eesti taastuvaid ja taastumatuid loodusvarasid ning toob nende kasutamise kohta näiteid; • oskab eristada graniiti, paekivi, põlevkivi, liiva, kruusa, savi ja turvast; • toob näiteid taastuvenergia tootmise ja kasutamise võimaluste kohta oma kodukohas; • selgitab mõistliku tarbimise vajadust, lähtudes seosest loodusvarad – tarbimine – jäätmed; • teab Eesti loodusressursse, mida igapäevaelus kasutatakse, ning nende tavalisemaid allikaid (nt vesi, muld, puit, mineraalid, kütus, toit). 	<ul style="list-style-type: none"> • vaatluse kavandamist, andmete kogumist ja esitamist; • täpsust; • andmete analüüsi, järelduste tegemist ja tulemuste esitamise oskust. <p>ETTEKANNE (1):</p> <ul style="list-style-type: none"> • sisu vastavus teemale; • esitlusele kehtivad nõuded (vt LISA Nõuded esitlusele); • esinemisele esitatud nõuded (vt LISA Nõuded esinemisele). <p>KONTROLLTÖÖ (1):</p> <ul style="list-style-type: none"> • töö sisu lähtuvalt eeldatavatest õpitulemustest.
<p>LOODUS- JA KESKKONNAKAITSE EESTIS (14)</p>		
<p>Inimese mõju keskkonnale.</p> <p>Looduskaitse Eestis.</p> <p>Bioloogilise mitmekesisuse kaitse.</p> <p>Kaitsealad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Märkab looduse ilu ja erilisust, tunneb huvi Eesti looduse ja selle uurimise vastu; • väärtustab bioloogilist ja maastikulist mitmekesisust ning säästvat eluviisi; • mõistab, et inimene on looduse osa ning inimeste elu sõltub loodusest, suhtub loo- 	<p>SUULINE VASTUS (sõnaline hinnang ja/või numbriline hinne):</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskust sõnastada probleeme; • aktiivset osalust arutelus; • oma arvamuse väljendamist ning põhjen-

<p>Niit kui Eesti liigirikkaim kooslus.</p> <p>Kodukoha looduskeskkonna muutumine inimtegevuse tagajärjel.</p> <p>Jäätmekäitlus.</p> <p>Säästev tarbimine.</p> <p>Mõisted</p> <p>Looduskaitse, bioloogiline mitmekesisus, looduslik niit, kulturniit, puisniit, pärandkooslus, keskkonnakaitse, jäätmed, öko-märgis, kaitsealused üksikobjektid, kaitsealad: looduskaitsealad, rahvuspargid, maastikukaitsealad.</p> <p>Praktilised tööd</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kodukoha ettevõtte keskkonnamõju uurimine või ülevaate koostamine kodukoha ühest keskkonnaprobleemist. 2. Individuaalse tegevuskava koostamine keskkonnahoidlikuks käitumiseks. 3. Erinevate infoallikate põhjal ülevaate koostamine ühe kaitsealuse liigi või kaitseala kohta. 4. Õppekäik kaitsealale. 	<p>dusesse säästvalt;</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimib keskkonnahoidliku tarbijana; • märkab kodukoha ja Eesti keskkonnaprobleeme ning on motiveeritud osalema eakohastel keskkonnakaitseüritustel; • selgitab looduskaitse vajalikkust, toob näiteid kaitsealade, kaitsealuste liikide ja üksikobjektide kohta; • iseloomustab kaardi järgi kaitsealade paiknemist Eestis, sh oma kodukohas; • põhjendab niidu kui Eesti liigirikkaima koosluse elurikkust ja kaitsmise vajalikkust; • selgitab keskkonnakaitse vajalikkust; • põhjendab olmeprügi sortimise ja töötlemise vajadust ning sordib olmeprügi; • analüüsib enda ja oma pere tarbimist ning hindab selle mõju keskkonnale; • toob näiteid kodukoha ja Eesti keskkonnaprobleemide kohta ning pakub nende lahendamise võimalusi; • teab organismide kaitsmise vajadust ja erinevate liikide kaitsemeetmeid Eestis; 	<p>damist;</p> <ul style="list-style-type: none"> • arvestatakse individuaalseid iseärasusi. <p>ÕPPEKÄIK (2):</p> <ul style="list-style-type: none"> • vaatluse kavandamist, andmete kogumist ja esitamist; • täpsust; • andmete analüüsi, järelduste tegemist ja tulemuste esitamise oskust. <p>KONTROLLTÖÖ (1):</p> <ul style="list-style-type: none"> • töö sisu lähtuvalt eeldatavatest õpitulemustest.
---	---	--

	• nimetab Eesti tähtsamaid pärandkooslusi;• teab niidu liigirikkuse kujunemise põhjuseid;• eristab liigikaitset ja keskkonnakaitset.	

Inimeseõpetus

Tundide arv nädalas: 1

ÕPPESISU	OODATAV ÕPITULEMUS	HINDAMINE
MINA JA SUHTLEMINE (4)		
<p>Enesesse uskumine. Enesehinnang.</p> <p>Konfliktid iseendaga. Sisemiste konfliktide lahendamine.</p> <p>Eneseanalüüs. Enese kontroll. Oma väärtuste selgitamine.</p> <p>Enese kontrollivõtted.</p>	<ul style="list-style-type: none">Analüüsib enda iseloomujooni ja omadusi, väärtustades positiivseid jooni ja omadusi.Mõistab, mis mõjutab enesehinnangut ning kuidas see kujuneb.Mõistab enese kontrolli olemust ning demonstreerib õpituatsioonis oma käitumise kontrolli, saades hakkama vihaga ja teiste emotsioonidega.Oskab suheldes enda kohta tagasisidet anda ning teistelt seda vastu võtta.Oskab selgitada ja põhjendada oma väärtusi seoses eneseanalüüsiga.	<p>Suuliste ja kirjalike ülesannete puhul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none">selgitab ning kirjeldab mõistete sisu ja omavahelisi seoseid;selgitab oma arvamusi, hinnanguid, seisukohti ja suhtumisi, seostades neid omandatud teadmistega;eristab, rühmitab, võrdleb ja analüüsib olukordi, seisundeid, tegevusi ning tunnuseid lähtuvalt õpitulemustest;demonstreerib faktide, mõistete ning seaduspärasuste tundmist lähtuvalt õpi-ülesannete sisust. <p>Praktiliste ülesannete puhul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none">rakendab teoreetilisi teadmisi praktiliselt õpituatsioonis;demonstreerib õpitulemustes määratud oskusi õpituatsioonis;

		3. kirjeldab õpitulemustes määratud teadmiste ja oskuste rakendamist igapäevaelus.
SUHTLEMINE TEISTEGA (9)		
<p>Minu ja teiste vajadused. Vajaduste hierarhia.</p> <p>Suhtlemise komponendid. Verbaalne ja mitteverbaalne suhtlemine.</p> <p>Aktiivne kuulamine. Tunnete väljendamine.</p> <p>Eneseavamine. Eelarvamused.</p> <p>Suhtlemine ja viisakus.</p> <p>Kehtestav, agressiivne ja alistuv käitumine.</p> <p>Ei ütlemine ennast ja teisi kahjustava käitumise korral.</p> <p>Vabandamine ja süüteo ülestunnistamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ära enda ja teiste inimeste põhilised vajadused ning teadvustab neid. • Teab suhtlemise olemust ning väärtustab tõhusate suhtlusoskuste vajalikkust; eristab verbaalset ja mitteverbaalset suhtlemist. • Kirjeldab erinevaid mitteverbaalseid suhtlusvahendeid ning nende mõju verbaalsele suhtlemisele. • Demonstreerib õpituatsioonis aktiivse kuulamise võtteid; mõistab eneseavamise mõju suhtlemisele. • Demonstreerib õpituatsioonis, kuidas väljendada oma tundeid verbaalselt, säilitades ja tugevdades suhteid. • Teadvustab eelarvamuste mõju suhtlemisele igapäevaelus ning toob selle kohta näiteid. • Eristab ning kirjeldab kehtestavat, agressiivset ja alistuvat käitumist ning 	

	<p>mõistab nende käitumiste mõju suhetele.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teab, et ei ütlemine on oma õiguste eest seismine, oskab partnerit arvestavalt öelda ei ennast ja teisi kahjustava käitumise korral ning aktsepteerib partneri ei ütlemist ennast ja teisi kahjustava käitumise korral. • Väärtustab positiivset suhtumist endasse ja teistesse. 	
<p>SUHTED TEISTEGA (9)</p>		
<p>Tõhusad sotsiaalsed oskused: üksteise aitamine, jagamine, koostöö ja hoolitsemine.</p> <p>Sallivus enda ja teiste vastu. Hoolivus.</p> <p>Toetus ning abi teistele inimestele ja teistelt inimestelt.</p> <p>Sõprussuhted. Usaldus suhtes. Empaatia.</p> <p>Vastutus suhetes. Kaaslaste mõju ja surve.</p> <p>Erinevuste ja mitmekesisuse väärtustamine.</p> <p>Isikuseärasused. Soolised erinevused.</p> <p>Erivajadustega inimesed.</p> <p>Eelarvamuste mõju suhetele.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab tõhusate sotsiaalsete oskuste (üksteise aitamise, jagamise, koostöö ja hoolitsemise) toimimist igapäevaelus. • Oskab abi pakkuda ning teistelt abi vastu võtta. • Väärtustab hoolivust, sallivust, koostööd ja üksteise abistamist. • Eristab inimeste erinevaid rolle suhetes ning nende muutuvat iseloomu. • Demonstreerib õpitu olukorras oskust näha olukorda teise isiku vaatenurgast. • Tähtsustab oskust panna end teise inimese olukorda ja mõista tema tundeid ning väärtustab empaatilist suhtlemist. • Väärtustab sõprust kui vastastikuse usal- 	

	<p>duse ja toetuse allikat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab kaaslaste rühma arvamuste, vailikute ja käitumise mõju ning surve tagajärgi. • Mõistab isikuseärasusi ning teadvustab soolisi erinevusi ja inimeste erivajadusi. 	
KONFLIKTID (3)		
<p>Konfliktide olemus ja põhjused.</p> <p>Tõhusad ja mittetõhusad konfliktide lahendamise teed.</p> <p>Kriitikaga hakkamasaamine.</p> <p>Läbirääkimiste pidamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab konflikti häid ja halbu külgi ning aktsepteerib konflikte kui osa elust. • Teab, eristab ja kirjeldab efektiivseid ning mitteefektiivseid konflikti lahendamise viise. • Kasutab õpituatsioonis konflikte lahendades tõhusaid viise ning väärtustab neid. 	
OTSUSTAMINE JA PROBLEEMILAHENDUS (5)		
<p>Otsustamine ja probleemide lahendamine.</p> <p>Erinevate käitumisviiside leidmine probleeme lahendades.</p> <p>Tagajärgede arvestamine probleemilahenduses.</p> <p>Vastutus otsustamisel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teab ja oskab õpituatsioonis otsuseid langetades leida erinevaid lahendusviise. • Kirjeldab otsustades erinevate lahendusviiside puudusi ja eeliseid. • Mõistab otsustades lahendusviiside lühija pikaajalisi tagajärgi. 	

<p>Sotsiaalsete dilemmade lahendamine otsustamisel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab ja kirjeldab eri situatsioonidesse sobiva parima käitumisviisi valikut; väärtustab vastutuse võtmist otsuseid langetades. 	
<p>POSITIIVNE MÕTLEMINE (2)</p>		
<p>Positiivne mõtlemine. Positiivsed jooned ja omadused endas ning teistes, nende märkamine.</p> <p>Positiivne mina.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab ja väärtustab enda ning teiste positiivseid omadusi. • Väärtustab positiivset mõtlemist. 	

Ühiskonnaõpetus

Tundide arv nädalas :1

ÕPPESISU	OODATAV ÕPITULEMUS	HINDAMINE
SOTSIAALSED SUHTED (11 tundi) Eestis ja õpilase kodukohas elavad rahvarühmad (sotsiaalsed, rahvuslikud, religioossed jm). Mõne Eestis elava vähemusrahvuse kultuur. Rahvuslikud ja usulised kultuuritraditsioonid. Sooline võrdõiguslikkus. Sooline võrdõiguslikkus klassis. Soolised stereotüübid. Pere ja suguvõsa. Naabruskond maal ja linnas. Sõpruskond. Koolipere. Ühistegevus ja traditsioonid peres, suguvõsas, koolis, kodukohas. Euroopa riigid, Eesti naaberriigid. Euroopa liikmesriigid.	<ul style="list-style-type: none">• Seletab oma sõnadega ning kasutab kontekstis mõisteid rahvus, riik, võrdõiguslikkus ja sallivus.• Nimetab Eestis ja kodukohas elavaid rahvarühmi ning kirjeldab nende eluolu ja kultuuritraditsioone.• Toob näiteid naiste ja meeste võrdsete õiguste ja nende rikkumise kohta Eestis.• Teab ja hoiab kogukonna traditsioone.• Teab, mis on isikutunnistus ja reisidokumendid (pass, isikutunnistus).• Nimetab ja näitab kaardil Eesti naaberriike ning toob näiteid, kuidas muu maailm mõjutab elu Eestis.	Posteri/plakati/ loosungi valmistamine teemal „Erinevus rikastab”. Sugupuu joonistamine (arvutiprogramm v. vabas vormis) + näitus valminud töödest. Rühmatöö: kodanikualgatuse aktsiooni plaani kavandamine. Esitlused: kodanikualgatuse aktsiooni programm.
Kodukohas tegutsevate seltside, klubide ja ühenduste tegevus. Noorteorganisatsioonid.	<ul style="list-style-type: none">• Seletab oma sõnadega ja kasutab kontekstis mõisteid kodanikuühendus, kodanikualgatus, vabatahtlik tegevus.	

<p>Eakohased kodanikualgatuse võimalused. Koostöö ja ühistegevus, kommunikatsioonivõimalused. Ühistegevusest tulenev kasu indiviidile ja kogukonnale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nimetab kodukohas tegutsevaid seltse, klubisid ja ühendusi ning kirjeldab nende tegevust. • Teab kodukoha kodanikualgatusi ning algatab neid ja osaleb neis võimaluse korral. • Toob näiteid vabatahtliku töö kasulikkuse kohta. • Märkab probleeme ja pakub vajajatele abi. 	
DEMOKRAATIA (11 tundi)		
<p>Rahva osalemine ühiskonna valitsemises. Rahvahääletus, suhtlemine poliitikute ja ametnikega. Võimude lahusus. Riigikogu, Vabariigi Valitsus, Vabariigi President, kohus. Kohalik omavalitsus. Kodukoha probleemid, analüüs, ettepanekud. Seaduse ülimuslikkus, seadus kui regulatsioon. Põhikooli-ja gümnaasiumiseadus (PGS) õpilase, õpetaja, lapsevanema õigustest ning kohustustest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Seletab oma sõnadega ja kasutab kontekstis mõisteid inimõigus, seadus, demokraatia. • Iseloomustab demokraatia põhimõtteid. • Teab ja austab inimõigusi. • Teab, et Eesti on demokraatlik vabariik, nimetab Vabariigi Valitsuse, Riigikogu ja Vabariigi Presidendi peamisi ülesandeid. • Teab, mis on kohalik omavalitsus, toob näiteid oma valla/linna 	<p>Rühmatöö: oma ettepaneku esitamine seadusemuudatuseks.</p> <p>Praktiline töö: valimisplakati v. posterit kavandamine.</p> <p>Praktiline töö: mõistekaardi koostamine „Eesti Vabariigi võimude lahusus“.</p> <p>Iseseisev töö: Eesti võimuasutuste ja nende juhtide piltide otsimine internetist.</p> <p>Rühmatöö: sarnasused ja erinevused ühiskonna rühmade vahel (näide kogumik: Inimene ja ühiskond, 2006, lk. 107-108).</p>

<p>Peamised inimõigused (õigus elada, õigus vabadusele ja inimväärikusele jne). Lapse õigused.</p>	<p>omavalitsuse tegevuse kohta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teab, et kõik on võrdsed seaduse ees ja peavad seadusi täitma, toob näiteid seaduskuuleka käitumise kohta. 	<p>Praktilised ülesanded. Enesehinnang saavutatud õpitulemuste kohta.</p>
<p>Õpilasomavalitsus, õpilaste osalemine koolielu korraldamises ja õpilasesinduses. Praktilise tegevuse korraldamine koolis. Kooli sisekord (kodukord). Lapse õigused (õigus saada haridust, õigus vanemlikule hoolitsusele jne). Õiguste, kohustuste ja vastutuse tasakaal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab demokraatia põhimõtete toimimist koolis. • Toetab oma suhtumise ja tegutsemisega koolidemokraatiat. • Tunneb ÜRO lapse õiguste konventsiooni põhimõtteid, nimetab lapse õigusi, tunneb õiguste ja vastutuse tasakaalu. 	
<p>TÖÖ JA TARBIMINE (13 tundi)</p>		
<p>Aja ja kulutuste planeerimine ning raha kasutamine, laenamine ja säästmine. Pangateenused (SMS-laenud). Elukutsed –teadmised ja oskused. Elukestev õpe. Innovatsioon ettevõtluses, ettevõtete sulgemine. Kutsevalik. Hariduse osa karjääri kujundamisel. Elukutsed ja ettevõtted kodukohas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teeb vahet vajadustel, soovidel ja võimalustel. • Teab, kuidas raha teenitakse ja millest koosneb pere eelarve; oskab kulutusi tähtsuse järjekorda seada, koostada eelarvet oma taskuraha piires ning oma aega planeerida. • Teab internetipanga ja pangakaardi (PIN-koodi) turvalise kasutamise 	<p>Praktiline töö: Nädala eelarve koostamine. Iseseisev töö – lühiessee „Kelleks tahaksin saada?“. Praktiline töö – otsimiskuulutuse koostamine. Praktilised ülesanded. Enesehinnang: saavutatud õpitulemuste kohta.</p>

<p>Töökultuur ja tööetika. Teadlik, säästev tarbimine. Kaupade ja pakendite korduskasutus.</p>	<p>reegleid.</p> <ul style="list-style-type: none">• Iseloomustab, milliseid isiksuse omadusi, teadmisi ja oskusi eeldavad erinevad elukutsed.• Selgitab erinevate elukutsete vajalikkust ühiskonnale.• Oskab tarbijana märgata ja mõista tooteinfot ja tunnebtarbija õigusi.	
--	---	--

Inglise keel

Tundide arv nädalas: 4

ÕPPESISU	OODATAV ÕPITULEMUS	HINDAMINE
<p>Kõnearendus, lugemine-, kuulamine ja kirjutamine.</p> <p>Mina – lemmiktegevused.</p> <p>Perekond ja kodu - pereliikmete hobid, sünnipäev.</p> <p>Sõbrad - klassikaaslased, klassiekskursioon.</p> <p>Keskkond, kodukoht, Eesti - linnud, loomad.</p> <p>Õpitavat keelt kõnelevad maad - English Country School, Places in Britain, The Tower of London; pühad - tavad ja kombed (Thanksgiving, Christmas, Pancake fight).</p> <p>Igapäevased tegevused - toit ja toidunõud, liiklus ja liiklusvahendid.</p> <p>Õppimine ja töö - koolivaheajad, ametid.</p> <p>Harrastused ja kultuur - hobid, muusika, raamatud, reisimine, raadio, televisioon, tuntud persoonid, skautlus, viikingid, leiutised.</p>	<p>Kuulamisel A2.2:</p> <ul style="list-style-type: none">• saab aru õpitud sõnavara ulatuses tekstidest, lauludest, samuti passiivset sõnavara sisaldavatest tekstidest;• mõistab konteksti abil neis esinevaid üksikuid tundmatuid sõnu;• oskab eristada kuulatavast tekstist vajalikku informatsiooni;• eristab selgelt kuni kolme vestluses osaleva inimese kõnet. <p>Kõnelemisel A2.2</p> <ul style="list-style-type: none">• vestelda ja vastata küsimustele õpitud temaatika piires;• õpitud sõnavara piires rääkida igapäevastest tegevustest ja harrastustest;• võrrelda oma perekonda sõbra perekonnaga, oma koolielu teiste omaga;• küsitleda oma kaaslast ja saadud infot	<p>Hindamise vormideks on kontrolltööd, tunnikontrollid, suuline vastamine, meeskonnatöö:</p> <p>a) Protsessi hinded annavad trimestris kokku ühe arvestusliku hinde. Protsessi hinneteks on tunnikontrollid, suuline vastamine, esitus, meeskonnatöö (paaris- ja rühmatööd).</p> <p>b) Arvestuslik – annab hinnangu õppeprotsessi tulemuslikkusele. Selleks on kontrolltöö, protsessihinnete koondhinne.</p> <p>c) Kujundav - vestlus õpilasega tema tugevatest ja nõrkadest külgedest. Peale KT kirjalik tagasiside, mis oli hästi ja mida tuleb veel teha, et tulemused paraneksid.</p> <p>Suuliste vastuste andmisel saab tihti õpilane ise kõigepealt analüüsida, kuidas läks (eelnevalt on selgitatud hindamise kriteeriume).</p> <p>Trimestri hinne kujuneb arvestuslike hinnete aritmeetilise keskmise arvutamisel. Kontrolltööd on arvestuslikud hinded, ülejäänud</p>

<p>Keeleteadmised</p> <p>Nimisõnad - mitmus, erandlik mitmus.</p> <p>Artikkel: umbmäärane ja määrav artikkel, artikli puudumine.</p> <p>Omadussõna - omadussõnade võrdlemine, erandlikud võrdlusastmed; tarindid not + adjective + enough.</p> <p>Arvsõnad ja mõõtühikud - osa tervikust (2 out of 10), kaal, kaugus.</p> <p>Asesõna - isikulised asesõnad, umbmäärased asesõnad some, any, no ja nende liitvormid.</p> <p>Tegusõna - modaaltegusõna may; enamkasutatavad reeglipärased ja ebareeglipärased tegusõnad.</p> <p>Tegusõna vormistik - üldajad (future simple), kestvad ajad (past progressive), täisminevik. (present perfect); tingiv kõneviis (first conditional); kaudne kõneviis (saatelause on olevikus).</p> <p>Määrsõna - sagedusmäärsõnad ever, again, järjestavad määrsõnad first, finally, ebareeglipärased määrsõnad (fast).</p> <p>Sidesõna - that, when.</p> <p>Eessõna - enamkasutatavad eessõnad, eessõna-</p>	<p>edasi anda;</p> <ul style="list-style-type: none"> väljendada ja põhjendada oma arvamust; kasutada õpitud fraase õige intonatsiooniga; kirjeldada pilte; hääldada kõiki võõrhäälikuid korrektselt. <p>Lugemisel A2.2:</p> <ul style="list-style-type: none"> oskab leida tekstist olulist; saab aru kuni 2% tundmatuid sõnu sisaldavatest lühitekstidest, kasutades piltide, konteksti või sõnaraamatu abi; on tuttav erinevate lugemisstrateegiatega. <p>Kirjutamisel A2.2:</p> <ul style="list-style-type: none"> täita aadressi ja isiklike andmeid nõudvat ankeeti; eeskujul järgi kirjutada küllakutset, õnnitlusja tänukaarti; kirjutada sõbrale kirja ja elektronkirja, kasutades õpitud keelendeid; lõpetada lauseid ja fraase; 	<p>protsessi hinded.</p> <p>Kontrolltöö Kontrolltöö hõlmab ühe suurema õppepeatüki/unit'i omandatud õppematerjali.</p> <p>Kontrolltöö materjali mahu otsustab õpetaja.</p> <p>Sisaldab erinevaid osaoskusi (kirjutamine, lugemine, kuulamine).</p> <p>Töö kestvus maksimaalselt 45 min.</p> <p>Ühes trimestris on 5 kontrolltööd.</p> <p>Tunnikontroll</p> <p>Tunnikontroll hõlmab kuni ühe õppenädala jooksul omandatud õppematerjali.</p> <p>Trimestri jooksul tehtavate tunnikontrollide arv ei ole piiratud.</p> <p>Töö kestvus maksimaalselt 15 min.</p> <p>Suuline vastamine</p> <p>Esinetakse õpitud teemal.</p> <p>Pööratakse tähelepanu sisule ja esitlusoskusele.</p>
---	---	--

<p>lised väljendid depend on, at the top/bottom.</p> <p>Lauseõpetus - siduvad laused (relative clauses - animals which/that are free; people who ...).</p> <p>Sõnatuletus - nimisõna tuletusliited - er ja – or.</p> <p>Õigekiri - nimisõna mitmuse lõpud, omadussõnade võrdlusastmed, verbi vormid.</p>	<ul style="list-style-type: none">• kirjutada lühijutukesi;• kirjutada õpitud teksti põhjal etteütlust ja seda parandada.	
--	--	--

Vene keel

Tundide arv nädalas: 3

ÕPPESISU	OODATUD ÕPITULEMUS	HINDAMINE
<p>Teemavaldkonnad:</p> <p>MINA JA TEISED. Mina – enesetutvustus. Inimeste välised erinevused. Riietus. Vanus, sugu jms. Lõiming läbivate teemadega: Väärtused ja kõlblus (sallivus).</p> <p>KODUKOHT. Riik, pealinn, rahvused, aastaajad ja ilm, keskkond ja jätkusuutlik areng.</p> <p>KODU JA LÄHIÜMBRUS. Kodukoht – asukoht, aadress, iseloomustus. Pereliikmete tegevusalad. Lõiming läbivate teemadega: Keskkond ja jätkusuutlik areng (loodusesse austusega suhtumine). Elukestev õpe ja karjääri planeerimine (teab pereliikmete ameteid, töö tähtsuse mõistmine, töö ja elukutse seoste mõistmine).</p> <p>VENEMAA (asukoht, pealinn, sümbolika; vaatamisväärsused; tähtpäevad ja kombed). Lõiming läbivate teemadega: Kultuuriline identiteet (teiste kultuuride väärtustamine).</p> <p>IGAPÄEVAELU. ÕPPIMINE JA TÖÖ. Lihtsamad tegevused kodus ja koolis. Koolitee. Lõiming läbivate teemadega: Tervis ja ohutus (ohutu koolitee valimine ja liikluseeskirjade järgimine, elukestev õpe ja karjääri planeerimine, teabekeskus ja innovatsioon).</p>	<ul style="list-style-type: none">• Rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja strateegiaid;• tutvustab ennast; oskab tervitada, hüvasti jätta, tänada; küsida/juhatada teed;• edastab suures osas mõistetavalt väga lühikesi ettevalmistatud teateid õpitud teemadel;• loeb ette väga lühikest õpitut sõnumit, teksti jms;• kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kool) kirjeldamiseks;• mõistab väga lühikesi, lihtsaid ja selgelt esitatud juhiseid, reageerib adekvaatselt lihtsamatele küsimustele ja korraldustele;• töötab õpetaja juhendamisel iseseisvalt, paaris ja rühmas;• oskab:<ul style="list-style-type: none">◦ tervitada, hüvasti jätta, tutvuda ja tut-	<p>Õpitulemusi hinnates lähtutakse põhikooli riikliku õppekava üldosast, riiklikust hindamismäärusest ning Viiratsi Kooli õppekavast kui ka hindamiskorraldusest. Ülekaalus on kokkuvõttev hinne (hindena). Hinnatakse kõiki osakusi kas eraldi või lõimitult, andes õpilasele tema arengu kohta pidevalt tagasisidet. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppimise käigus kui ka õppetema lõppedes. Ülesande eesmärgist lähtudes hinnatakse kas ühte kindlat või mitut keeleoskuse aspekti (nt sisu, ülesehitust, sõnavara, kõne ladusust, grammatika õigsust, vastavust plaanile). Kujundav hindamine on üldjoontes hinnang, eneseanalüüs, tagasiside oma nõrkadest/tugevatest külgedest jms.</p>

VABA AEG. Lemmiktegevused ja eelistused. Erinevad mängud – mängude käsklused ja juhendid. Lõiming läbi-vate teemadega: Kultuuriline identiteet (enda ja teiste kultuuride tundmine ja väärtustamine). Tervis ja ohutus (tervist tugevdav puhkamine, ohutus reisimisel ja matka-misel). Teabekeskond (meediaallikate kasutamine info leidmisel).

Keelestruktuur:

NIMISÕNA: meessoost , naissoost, keskssoost nimisõnad; käänamine ainsuses: enamkasutatavad käänded .

OMADUSSÕNA: ühildumine nimisõnaga, käänamine, võrdlemine

ARVSÕNA JA MÕÕTÜHIKUD: põhiarvud, järgarvud; arvsõnade käänamine (enamkasutatavad käänded); kuu-päev, kellaeg, aasta, pikkus, kaugus, kaal, maksumus, arvsõnade õigekiri

TEGUSÕNA: tegusõnade pööramine ainsuses ja mit-muses: enamkasutatavad I ja II pöördkonna tegusõnad; ajavormid

EESSÕNA: nende tähendused

ASESÕNA: käänamine

MÄÄRSÕNA: võrdlusastmed

SIDESÕNA: üldkasutatavad sidesõnad liht- ja liitlauses

vustada;

- tänada, vabandada, pakkuda;
- pöörduda arvamuse teada saamiseks;
- ettepanekut teha ühistegevuseks;
- väljendada teadmist/ teadmatust, suhtu-mist, võimalikkust/võimatut;
- öelda oma nime, vanust, elukohta, kooli ja klassi, kus nad õpivad;
- vestelda kodustest tegevustest ja vabast ajast;
- õigekirja ja õiget hääldamist;
- nimisõna ainsust ja mitmust;
- eristada nais-, mees- ja kesksugu omadussõna ühildumist nimisõnaga;
- asesõna ühildumist nimisõnaga;
- tegusõna pööramist olevikus ja minevi-kus;
- kohamäärsõna ja viisimäärsõna;
- sidesõnu;
- kirjutada õnnitluskaarti, elukohta ja aad-ressi;
- kirjutada teadet tegevuse kohta;

Õppetegevus 6. klassis:

Õppetöös kujundatakse õpilase oskust kuulata venekeelset kõnet, ise kõneleda, lugeda ja kirjutada. Loetakse ja kirjutatakse peamiselt seda, mis on suuliselt juba omandatud.

Tunnis töötavad õpilased nii paaris kui ka rühmas.

Tähelepanu keskmes on hääldusnormide omandamine ja häälega lugemine ning loetu/ pildimaterjali põhjal küsimustele vastamine, vestlemine ning jutustamine. Metoodiliste võtete valikul lähtutakse eakohasusest.

Osaoskuste arendamiseks kasutatakse:

- 1) teatud sõnale või fraasile reageerimist (nt käetõstmine, püsti tõusmine, esemele või pildile osutamine jms);
- 2) loetellu sobimatu sõna äratundmist, lünkteksti täitmist;
- 3) dialoogide, laulude ja luuletuste esitamist ja kuulamist, kuulamisülesande täitmist;
- 4) häälega lugemist, loetud tekstist info leidmist;
- 5) rääkimist pildi vms. alusel, jutukeste koostamist, lausete moodustamist dialoogiks, rollimängud;
- 6) jutustava teksti, laulu ja luuletuse kuulamist ning nende põhjal ülesande lahendamist;
- 7) ära kirja tegemine ning mudeli järgi kirjutamine;
- 8) lünktekstide täitmist, eeskuju järgi lühikirjelduse ja lihtsa kirja koostamist, eri liiki etteütluste kirjutamist.

- kirjutada enda ja teiste vanust.

Ajalugu

ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED	HINDAMINE
MUINASAEG Aeg, ajaarvamine, ajaloo perioodid.	<ul style="list-style-type: none"> Tunneb ajaloo perioode; kirjeldab muinasaja inimese eluviisi ja tegevusalasid. 	Paaristöö – märksõnaskeemi koostamine.
Ajalugu, ajalooallikad, allikmaterjalide tõlgendamise.	<ul style="list-style-type: none"> Oskab näidata kaardilt piirkondi, kus sai alguse põlluharimine. 	Kaardi vastamine, esimeste kõrgkultuuride nimetused.
Metallide kasutamine, tööriistade ja relvade täiustamine.	<ul style="list-style-type: none"> Teab missuguseid muudatusi tõi endaga kaasa metallide kasutusele võtmine. 	Küsimused ja mõisted esiajaloo kohta. Mäng – ”Ma väidan, et...”
Muinasaja arengujärgud, nende üldisloomustus: kiviaja inimeste tegevusalad, põlluharimise ja karjakasvatuse algus, käsitöö areng, metallide kasutusele võtmine.	<ul style="list-style-type: none"> Oskab kasutada jutustamisel mõisteid kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, varanduslik ebavõrdsus, sugukond, hõim, koopamaalid. 	Tunnikontroll – mõisted ja küsimused esiaja kohta, joonise täiendamine.
Eesti muinasaja üldisloomustus – Pulli ja Kunda Lammasmäe asulad.	<ul style="list-style-type: none"> Teab, et Eesti alade esimesed asulad olid Pulli Pärnu jõe lähedal, Lammasmäe Kunda lähedal, oskab nende teket kirjeldada ja kaardilt näidata. 	Töölehe täitmine – iseseisev töö. Kontrolltöö.
VANAD IDAMAAD. Vanaaja üldisloomustus, ajaline kestus, looduslikud olud.	<ul style="list-style-type: none"> Oskab selgitada miks, kus ja millal tekkisid esimesed kõrgkultuurid, näitav kaardilt Mesopotaamiat ja Vana-Egiptust. 	Suuline vastamine: üldisloomustus kõrgkultuuride tekkest, kaardilt esimest riikide näitamine ja nimetamine.

<p>Mesopotaamia, sumerite linnriigid, leiutised, Hammurapi seadused, eluolu tundmine, religiooni ja kultuurisaavutuste kirjeldamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb sumerite kultuuri ja teaduse saavutusi, kirjasüsteemi, koolide teket, kalendri kasutusele võtmist; • kirjeldab Babyloni rippaedu. 	<p>Märksõnaskeemi koostamine sumeri esimeste linnriikide tekkest, nimetused, leiutised – paaris-töö.</p>
<p>Mõisted ja nimed: Hammurapi, Nebukadnetsar, eepos „Gilgames,” Ur, Uruk, Kis, Niineve, Assüüria, Babüloonia, Akkad, Tigriise ja Eufrati jõgi, niisutussüsteemid, tsikuraat, kuningas, jumalad, templid, preestrid, kiilkiri.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kaardilt näidata esimesi sumerite linnriike, seletada mõisteid, kirjeldada ühiskonna korraldust, nimetada mõnda jumalatest, seletada uskumiste ja seadust põhimõtteid; • teab, et sumerite eepost peetakse Euroopas vanimaks. 	<p>Töölehe täitmine. Kontrolltöö.</p>
<p>Mesopotaamia kunsti ja materjalide omapära, mida saadi neil aladel edukalt kasutada.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab leida materjali erinevatest teabeallikatest. 	<p>Lühikokkuvõtte koostamine lehele – arvutitund.</p>
<p>Vana- Egiptus, riigikorraldus, elulaad, Niiluse jõgi, põlluharimise omapära- üleujutused, vahel kaks saaki aastas, külad ja linnad, valitsejad, ametnikud, preestrid, sõjamehed, kirjutajad, käsitöölised ja orjad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kaardilt näidata Egiptuse asukohta, Niiluse jõge ja kahte pealinna Memphis ja Teebat, Giza püramiide, deltat, Vahemerd, Punast merd; • kirjeldab ühiskonna korraldust, elulaadi, kunsti ja teaduse saavutusi: geomeetria, astronoomia, kujutava kunsti saavutusi, suuremaid ehitisi, kirjasüsteemi, materjale, millele kirjutati. 	<p>Kaardi põhjal vastamine, töölehtede täitmine, jooniste lõpetamine, mõistete ja nimede vastamine nii suuliselt kui ka kirjalikult.</p>
<p>Mõisted ja nimed: ühtne riik, vaarao, sarkofaag, püramiid, sfinks, delta, valitseja võimutunnuse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistete ja nimede õige kasutamine nii suuliselt kui ka kirjalikult. 	<p>Filmikatkend „Kleopatrast”.</p>

atribuudid, muumia, Menes, Ramses II, Thutmosis III, Tutanhamon, Ra, Seth, Horos, Anubis,, pühad loomad – Skarabeus, Bastet, ülailm ja allmaailm.		Kontrolltöö.
India ja Hiina riigi tekkimine. Induse ja Gangese jõe aladele.	<ul style="list-style-type: none"> Oskab näidata kaardilt, ala, jõed, kirjeldada selle ühiskonn eripära, kunsti ja kultuuri ning teaduse saavutusi. 	Töölehe täitmine teatmeteoseid või internetti kasutades. Tunnikontroll.
Iisraeli ja Juuda riigi tekkimine. Vahemere ida rannikule. Vana Testament, Piibel, Mooses, Taavet, messias, Egiptuse orjapõli.	<ul style="list-style-type: none"> Oskab näidata kaardilt; kirjeldab valitsemise omapära ja teab mis on ainujumalasse uskumine. 	Märksõnaskeemi koostamine lehele. Kontrolltöö.
VANA-KREEKA. Vanim kõrgkultuur Euroopas. Mõisted: polis - poliitika, agora, akropol, rahvaüksus, türann, kodanik, orjad, demos-demokraatia,hellenid, tähestik.	<ul style="list-style-type: none"> Näitab kaardilt Kreekat, Kreetat,Balkanips, Ateena, Sparta; kirjeldab Kreeta-Mükeene perioodi, hellenismi perioodi elulaadi, valitsemiskorda. 	Töölehtede täitmine. Tunnikontroll.
Kreeka linnriigid Ateena ja Sparta, aristokraatia, lakoonika, faalanks.	<ul style="list-style-type: none"> Oskab võrrelda nende linnade riigikorda ja elulaadi, koolide eripära, kasvatust. 	Suuline vastamine. Märksõnaskeemi koostamine.
Linnriikide nõrgenemine, alistumine Makedooniale, Aleksander Suure sõjaretk.	<ul style="list-style-type: none"> Oskab kirjeldada põhjuseid, miks Kreeka linnriikide koostöö ei õnnestunud. 	Kontrolltöö.

<p>Kirjandus, teater, religioon, kunst ja olümpiamängud, komöödia, tragöödia, eeposed „Ilias”, „Odüsseia”, Jumalad Zeus, Hera, Poseidon, Ares, Apollon, Athena, Hades, Hephaistos, Aphrodite, Dianysos, autor Homeros.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb V- Kr kultuuri ja teadussaavutusi, oskab neid nimetada; • tunneb kunsti ja kirjanduse liike, oskab tuua näiteid; • oskab leida referaadi koostamiseks sobivat teavet; • teab Kreeka kultuuri tähtsust Euroopa rahvaste arengule. 	<p>Arvutitund – filmimaterjalidega tutvumine.</p> <p>Referaadi koostamine.</p> <p>Referaadi esitamine, tähelepanekute arutelu kaaslaste tööde põhjal.</p>
<p>Makedoonia kuninga Aleksander Suure sõjaretked, maailmariigi tekkimine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kirjeldada, kuidas sai Makedoonia riigist suurriik ja maailmavalitseja, millised olid ümberkorraldused suurriigi juhtimisel, et vältida kohalike elanike mässe. 	<p>Tunnikontroll.</p>
<p>VANA-ROOMA.</p> <p>Riigi tekkimine, looduslikud olud, Rooma linna tekkimine ja laienemine, kuningad, riigikorraldus, legend linna tekkest, Romulus ja Remus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Näitab kaardilt Apenniini ps, Rooma linna, Tiberi jõge, Vahemerd. 	<p>Suuline vastamine kaardi järgi, lisamaterjalide kasutamine vastavalt võimalustele – teatmeteosed, filmid, internet.</p> <p>Kontrolltöö.</p>
<p>Vabariigi algus, ühiskondlik korraldus, võimu laienemine Vahemere maades, kodusõjad, võitlus Krataagoga – Puunia sõjad.</p> <p>Hannibal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selgitab Rooma riigikorda eri aegadel, oskab näidata vallutatud alasid kaardilt, teab, mida tähendab sõjaline liit; • oskab kirjeldada eluolu ja kultuuri. 	

<p>Vabariigi lõpp.</p> <p>Caesar, keiser, keisririik.</p> <p>Augustus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Oskab seletada keisririigi korraldust, ai- nuvalitsejat, impeeriumit. 	
<p>Impeerium ja selle lõhenemine.</p> <p>Lääne-Rooma, Ida-Rooma.</p> <p>Vanaaja lõpp impeeriumi lagunemisega.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Oskab kaardilt näidata kahe Rooma riigi alasad, eripära kahe riigi vahel; teab, et impeeriumi lagunemist peetakse vanaaja lõpuks ja keskkaja alguseks. 	<p>Tunnikontroll.</p>
<p>Vana -Rooma kultuur, kirjandus ja kunst, teadu- se saavutused.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Oskab leida sarnasusi Kreeka kultuurisaavutustega; oskab välja tuua Rooma uuendusi ja rea- listlikumat kujutava kunsti tunnuseid. 	<p>Töölehed.</p> <p>Film Vana -Kreeka ja Vana-Rooma kunstist.</p> <p>Kontrolltöö.</p>
<p>Aastamaterjali kordamine.</p>		<p>Õppekäik Tartu Ülikooli ajaloo muuseumisse</p>

Kunstiajalugu

TEEMA	ÕPITULEMUS	HINDAMINE
Kunsti mõiste, teke.	<ul style="list-style-type: none">• Kirjeldab inimese evolutsiooni,• kirjeldab eeldusi ja vajadusi ennast kuidagi väljendada,• teab märkide, sümbolite, joonte, punktide tähendust.	Hinnatakse suulise hinnanguna ja protsesshinde-na osavõtu eest tundides -mõistete tundmist, kunstiliikide eristamist, praktilisi töid, töölehtede ülesannete täitmist, rühmatöid, tunnikontrolle.
Ürgaja kunst, koopamaalid.	<ul style="list-style-type: none">• Teab leidudest maailma eri paikades, vahendeid millega kujutati, materjalid, millele maaliti, kraabiti, raiuti või põletati.	Mõisted, suurimad leiud, vahendite tundmine. Rühmatöö – esiaja koopamaali esitlus.
Eesti esiaja kunst.	<ul style="list-style-type: none">• Oskab nimetada tolle aja materjale, vahendeid, tööriistu, peremärke, relvi, ehteid;• oskab kirjeldada metalli kasutamist.	Teatmeteosed, Googli materjalide uurimine, kokkuvõtte vihikusse.
Kujutava kunsti liigid.	<ul style="list-style-type: none">• Eristab maali, skulptuuri, megaliiitehitisi.	Töölehed.
Praktilised tööd.		Rühmatöö. Koopamaal tapeedile, pisiplastika saviga – tööde kavandamine ja teostamine.
Keraamika.	<ul style="list-style-type: none">• Kirjeldab kammkeraamika perioodi Eesti aladel;	Valmistööde hindamine.

	<ul style="list-style-type: none"> tunneb tehnikat ja nõude kasutusviise. 	
Matmistavad Eestis, Egiptuses, Mesopotaamias, Indias ja Hiinas.	<ul style="list-style-type: none"> Teab erinevaid kalmetüüpe, astmikpüramiide, põletuskombeid. 	Mõisted, erinevad tavad, töölehed, tunnikontroll.
Mütoloogia.	<ul style="list-style-type: none"> Iseloomustab ja nimetab erinevaid jumalaid, kangelasi ja eepeid erinevates kõrgkultuurides (Mesopotaamia, Egiptus, Hiina, India). 	Kangelaste ja jumaluste nimed ja valitsemisalad erinevatel rahvastel, uskumused ja legendid. Referaadi esitlus.
Eeposed.	<ul style="list-style-type: none"> Iseloomustab ja nimetab erinevaid eepeid eestlastel, sumeritel, egiptlastel, hiinlastel, indialastel. 	Eeposed erinevatel rahvastel, tegelased, põhisündmused.
Arhitektuuri areng.	<ul style="list-style-type: none"> Teab nimetada suuri ehitisi Egiptuses, Mesopotaamias, Vana-Kreekas, Vana-Roomas; kirjeldab mõisteid templid, püramiidid, linnaehitus; iseloomustab uuendusi, mille leiutasid roomlased – kuplid, völvkaared, tsemendi kasutamine. 	Hoone karkassi meisterdamine ajalehe rullidest, teibist, rühmatöö.
Vana-Kreeka kunst.	<ul style="list-style-type: none"> Kirjeldab kujutava kunsti eripära, ilu-ideaalide kujutamist; nimetab kreeka vaasimaali liigid. 	Vaasimaali kavandamine ja teostamine.
Kirjandus ja teater Kreekas, filosoofia areng.	<ul style="list-style-type: none"> Nimetab tolle aja autoreid, teoseid, „Ilias”, „Odüsseia”; 	Teose lugemine, kokkuvõte, töölehed, teosed, autorid, leiutised.

	<ul style="list-style-type: none"> • teab kuulsaid filosoofe ja nende maailmavaatelisi õpetusi. 	
Vana-Rooma kunst.	<ul style="list-style-type: none"> • Märkab loomulikkuse väljendamist maalil ja skulptuuris; • teab ehituskunsti uuendusi. 	Filmidest ja teatmeteostest kokkuvõte, tööleht, analüüs ja võrdlus.
Kirjandus ja teater Vanas-Roomas. Kuulsad Rooma filosoofid, teadlased.	<ul style="list-style-type: none"> • Teab tolle aja autoreid ja teoseid; • oskab iseloomustada mõisteid komöödia, tragöödia. 	Teosed, autorid, leiutised Vanas-Roomas. Referaadi esitlus.

Kunstiõpetus

35 TUNDI

ÕPPESISU	ÕPITULEMUS	HINDAMINE
Punkt ja joon.	<ul style="list-style-type: none">Oskab valida õige pliiatsihoiu, vajutuse tugevuse;vabakäe joonistus harilike pliiatsitega (erineva pehmuse/tugevuse kasutamine).	Kujundav hindamine: valmis tööle; kokkuvõttev hinne tuleb õpilase tööde kavandamise ja tööde teostuse põhjal (loomingulisus, korrektsus, viimistlus, erinevate tehnikate kasutamisoskus). Vabakäe joonisena töö kujundus, loomingulisus rütmide kujutamisel.
Abstraksionism.	<ul style="list-style-type: none">Abivahenditega pliiatsijoonis;geomeetriliste kujundite kasutamine teose loomisel;oskab kasutada joonlauda, nurklauda, sirklit.	Rütmi ja mustri loomine abivahendeid kasutades.
Rütmid looduses.	<ul style="list-style-type: none">Oskab märgata mustreid ja rütme, värvide mängu looduses ja meie ümber;oskab kasutada värvipliiatsid ja pastellkriite;märkab erinevate vahendite koosmõju.	Erinevaid vahendeid kasutades looduse ja meid ümbritseva kujutamine, töö viimistletus ja oskus lahti mõtestada oma pilti.
Koopamaalid.	<ul style="list-style-type: none">Oskab kavandada ja teha kaaslasega koostööd;	Kavastamine (rühmatöö). Kujutatu järgi lühijutuke kirjutamine. Töö paigutamine suurele tapee-

	<ul style="list-style-type: none"> oskab töö paigutada etteantud pinnale. 	dirullile. Töö teostamine suurele tapeedirullile söe ja kriitidega (rühmatöö).
Valgus ja vari.	<ul style="list-style-type: none"> Oskab visandada erinevaid objekte, märkab heleduse ja tumeduse teket erinevalt kompositsiooni valgustades, kasutab erinevaid vahendeid esemete ruumilisel kujutamisel. 	Hele-tumeduse kujutamine hariliku pliiatsiga, viirutamine ja varjutamine. Akrüülidega musta, valge kasutamine.
Püramiidid, templid.	<ul style="list-style-type: none"> Oskab kujutada ehitusobjekte tasapinnal ja ruumilisena erinevaid materjale koos kasutades. 	Ehitiste kujutamine tasapinnal ruumilistena, kriidid ja harilikud pliiatsid. Ruumilisena karkassi meisterdamisega ajalehe rullidest (maalriteibiga kinnitades). Rühmatöö planeerimisoskus ja teostamise ladusus.
Inimkeha proportsioonid. Egiptuse jumalad.	<ul style="list-style-type: none"> Mõõdab vaatluse teel ja abivahendeid kasutades inimkeha osasid; oskab visandada ligikaudselt õigete proportsioonidega Egiptuse jumaluste külgsuunas poose. 	Inimkeha proportsioonid, kujutamine egiptuse poosis, vastavalt ühiskonna positsioonile, suurelt, väikselt. Kriidid ja akvarellid.
Pisiplastika.	<ul style="list-style-type: none"> Templid, pitsatid, sõrmused, kaelaehet, tootemid erinevate rahvaste ajaloolistes kultuurides; savist voolimine ja valmistöö värvimine. 	Savi oskuslik töötlemine, kavandatu teostamine, oskuslik kuivanud tööde kaunistamine ja värvimine.

Skeemid.	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab erinevate objektide skemaatilist kujutamist, • oskab suuruseid mõõta vaatlemise teel (abivahendeid kasutades), kompositsiooniks seadmine, selle kujutamine. 	Ümbritseva maailma erinevate objektide skeemaatiline kujutamine ja kompositsiooni loomine (ring, ristkülik, kolmnurk).
Värviring.	<ul style="list-style-type: none"> • Omab teoreetilisi teadmisi põhivärvidest, nende segamise tulemustest; • märkab erinevat tulemust seguvärvide omavahelisest segamisest; • märkab meeleolu ja erinevaid tundeid. 	Vaba maalimine oma loovust kasutades. Põhivärvused – sinine, kollane, punane. Põhivärvidest kolmanda värvi segamine, guaššid.
Värvide tasakaal.	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab helestada ja tumestada; • oskab üleliigse tumeduse parajaks heleduseks kustutada. 	Valge ja musta oskuslik kasutamine värvide segamise, söe- ja hariliku pliiatsiga töodel.
Portree.	<ul style="list-style-type: none"> • Erinevate vaadete teostamine õigeid inimpea proportsioone arvestades, iseloomuliku ilme ja välimuse kujutamine. 	Pliiatsijoonis pea proportsioone arvestades. Sõbraportree.
Kangelased mütoloogiast.	<ul style="list-style-type: none"> • Internetist vajaliku mütoloogilise tegelase leidmine piltidel ja filmides, koostöös kaaslastega kavandamine, visandamine, töö lõplik viimistlemine, tutvustamine. 	Vana-Kreeka ja Vana-Rooma kangelaste kujutamine vabalt valitud vahenditega (rühmatöö).
Maalimine looduses	<ul style="list-style-type: none"> • Märkab looduses perspektiivi, objektide omavahelisi proportsioone; 	Õuesõppetunnid. Kujutatava visandamine ja maalimine.

	<ul style="list-style-type: none">• märkab valguset ja varju;• oskab kasutada vastavaid tehnikaid, et seda esile tuua;• oskus enda ja teiste töid analüüsida ja hinnata;• aitab valminud töödest näitust kujundada.	
--	--	--

Käsitöö ja kodundus

Tundide arv nädalas: 2

ÕPPESISU	OODATAV ÕPITULEMUS	HINDAMINE
<p>Õmblemine</p> <p>Õmmeldav ese: põll, lapitehnikas pajalapid või pajakinnas, kummiga suveseelik või muu sama raskusastmega ese.</p> <p>Õmblusmasina niiditamine. Niidirullihoidik. Niidijuhik. Niiditõmmik. Survekettad.</p> <p>Õmblusmasinanõel. Presstald. Niidi poolimine. Poolipesa. Pool. Poolimismehhanism. Hooratta vabastamine. Süstik.</p> <p>Masina reguleerimine (õlitamine), lisaseadmete kasutamine. Piste pikkuse regulaator. Ülemise niidi pinge. Alumise niidi pinge. Nõela vahetamine. Nõela number.</p> <p>Nõela soon. Nõela pea. Nõela kinnituskruvi. Puuvillased materjalid, kasutamine ja hooldamine, saamine. Tekstiilikiud. Lõng. Lõimelõngad. Lõimesuund. Koelõngad. Kanga koeserv. Labane sidus.</p> <p>Pesemistemperatuur. Triikimistemperatuur.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Õpib tundma ohutustehnika nõudeid erinevate töövõtete rakendamisel.• Õpib tundma õpitud tööliikide juures kasutatud materjalide omadusi.• Kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid.• Õpib määrama koe ja lõimelõnga suunda.• Lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsamaid esemeid.• Mõistab täpsuse vajalikkust õmblemisel ning järgib seda oma töös.• Õpib käsitsema õmblusmasinat.• Õpib õmblusmasinal palistama, krookima, värveldama.• Õpib viimistlema erinevates tehnikates töid.	<p>Oma põlle kavandamine.</p> <p>Põlle lõigete tegemine, mõõtude võtmine, sobiliku suuruse arvutamine.</p> <p>Kitsa palistuse tegemine: traageldamine ja õmblemine.</p> <p>Põlle allääre ja ülaserva palistamine.</p> <p>Paelte õmblemine.</p> <p>Lõpetatud töö hindamine.</p>

<p>Õmblemise alustamine ja lõpetamine. Presstalla tõstekang.</p> <p>Riidenihuti hammastik. Piste kinnitamine. Lihtõmblus. Õmblusvaru. Pistepikkus. Niidi number. Äärestamine. Sik-sakõmblus. Overlokõmblus. Palistused. Ühekordne palistus. Kahekordne palistus. Käänised.</p> <p>Kitsa ja laia palistuse nurk. Käänis. Krookimine. Masinal krookimine. Keskjoon. Mõõtude võtmine. Esemepikkus.</p> <p>Esemelaius. Esemekavandamine. Kanga ettevalmistamine väljalõikamiseks. Triikimistemperatuur. Kanga defektid. Lõikepaigutamine riidele.</p> <p>Kanga parem ja pahem pool. Kanga mustri suund. Kanga lõime suund. Traageldamine. Sõlm. Traagelpiste pikkus.</p> <p>Eseme õmblemisel tehnoloogiline järjekord. Viimistlemine. Triikimine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale. • Kirjelab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist. • Leiab õmblustööde kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist ja märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel. • Õpib määrama koe- ja lõimelõnga suunda. • Kasutab tekstiilesemete kaunistamisel ühe- ja kaherealisi pisteid. • Õpib viimistlema erinevates tehnikates töid. • Õpib õmblusmasinal palistama. 	
<p>Heegeldamine</p> <p>Valmistatav ese : Pinnamustriga sall, kott, padjakate, pajalapid või muu sama raskusastmega heegeldatud ese.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Õpib heegeldama skeemi järgi lihtsamaid mustreid. • Õpib tundma heegeldamise tingmärke. • Õpib kavandama ja valmistama liht- 	<p>Pool- ja ühekordse samba tööproovi(de) heegeldamine.</p> <p>Vanaema motiivi heegeldamine.</p> <p>Keerulisema motiivi heegeldamine, väikse</p>

<p>Põhisilmused. Algsilmus. Ahelsilmus. Kinnissilmus. Aassilmus. Poolsammas. Ühekordne sammas. Kahekordne sammas.</p> <p>Skeemi järgi heegeldamine. Ringselt heegeldamine. Tingmärgid. Rea kõrgus.</p> <p>Heegeldustöö viimistlemine: Aurutamine. Tärgeldamine ja vormi venitamine.</p>	<p>samaid esemeid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õpib viimistlema erinevates tehnikates töid. • Õpib tundma õpitud tööliikide juures kasutatud materjalide omadusi. 	<p>eseme (sall, pinal, kott, padi vm) kavandamine motiivide ühendamine.</p> <p>Heegeltöö lõpetamine; servade heegeldamine, luku õmblemine jm.</p>
<p>KODUNDUS</p> <p>Toitumine</p> <p>Toiduained ja toitained. Toiteväärtus. Teravili ja teraviljasaadused. Piim ja piimasaadused.</p> <p>Toiduvalmistamine.</p> <p>Eeltöötlemata toiduainete ettevalmistamine ja serveerimine. Leiva- ja piimatooted, aedviljad. Võileibade valmistamine. Toor- ja segasalatid. Salatikastmed.</p> <p>Toidud kuumutamata kohupiimast.</p> <p>Keetmata magustoidud. Joogid.</p> <p>Etikett. Lauakatmise põhinõuded. Käitumine lauas.</p> <p>Hügieen. Isikliku hügieeni nõuded.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tutvub tervisliku toitumise põhialustega. • Teab erinevaid toiduainerühmi ning tunneb neisse kuuluvaid toiduaineid ja nende omadusi. • Võrdleb pakendiinfo järgi erinevate toiduainete toiteväärtusi. • Teab, mis toiduained riknevad kergesti ning säilitab toiduaineid sobival viisil. • Õpib valmistama eri liiki võileibu, toor- ja segasalateid. • Hindab oma toitumisharjumuste vastavust toitumisõpetuse põhitõdedele ning teeb ettepanekuid tervislikumaks toiduvalikuks. • Teadvustab hügieenireeglite järgimise 	<p>Mõttekaardi "Teraviljatoidud" koostamine, arutlus.</p> <p>Tatrapudru, külma kastme ja kisselli valmistamine ning serveerimine, rühmatöö.</p> <p>Pasta bolognese ja toorsalati valmistamine, lõunasöögilaua katmine, toidu serveerimine, salvrätikute voltimine.</p>

<p>Esteetilisus toiduvalmistamisel ja serveerimisel.</p> <p>Kodu korrashoid. Puhastus- ja korrastustööde abivahendid.</p>	<p>vajadust köögis töötades.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õpib katma lauda, vastavalt menüüs olevatele toitudele. • Õpib koristama lauda ja pesema nõusid. 	
<p>Valikteemad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Hull“Lapitöö (4h) • Lapimaal (2h) • Viltimine (4h) • Pehmad mänguasjad (4h) • Kodu kujundamine (2h) <p>PROJEKTÕPE (14h)</p> <p>„MMM e. märkide müstiline maailm“</p> <p>Võib võtta ka projekti valikteemade juurest, siis jääb mõni teema käsitlemata.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab iseseisvalt/grupiga lahendeid ülesannetele ning probleemidele. • Kavandab ning valmistab omandatud töövõtete baasil väiksema/suuremama-hulisi käsitööesemeid. 	<p>Rühmade või paaride esitlused erinevate sümbolite tähendustest ja kasutusest.</p> <p>Õppekäik kohalikku muuseumi; uurida peremärke jm märke ja sümboleid muuseumi eksponaatidel, töölehe täitmine ja "leidudest" jooniste tegemine, ideede kogumine.</p> <p>Oma märgi loomine.</p> <p>Korgist trükipakkude valmistamine.</p> <p>Trükkimine paberile ja kangale.</p> <p>Oma kavandi, idee ja lõpptulemuse esitlemine.</p>

Tehnoloogia

6. klass

OSAOSKUS/ÕPPETEEMAD	ÕPITULEMUS	ÕPPESISU JA -TEGEVUS. HINDAMINE
<p>Disain ja joonestamine</p> <p>Eskiis. Lihtsa toote kavandamine. Tehniline joonis. Jooned ja nende tähendused. Mõõtmed ja mõõtkava. Piltkujutis ja vaated. Lihtsa tehnilise joonise koostamine ja selle esitlemine. Disain. Disaini elemendid.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Kavandab ja joonistab iseseisvalt lihtsamaid käsitöö-esemeid;• leiab töö teostamiseks loovaid lähenemisi;• oskab otsida kirjandusest ja arvutist tehnilisi lahendusi;• teab projektsiooni liike. Lihtsate geometriliste vormide kujutamise ristprojektsioonis.	<p>Hindamine toimub töö käigus ja peale töö valmimist.</p> <p>Teab idee ja kavandi vajalikkust eseme valmistamisel, kujunduse põhimõtteid ja nende rakendamist.</p> <p>Teab kavandamise graafilisi võimalusi.</p> <p>Oskab leida ideid ja neid edasi arendada kavandamise käigus.</p>

<p>Töö kulg</p> <p>Materjalide lihtsamad liited. Elementaarsed käsitööriistad ja elektrilised masinad (puurpink, treipink, tikksaag, nurgasaag, akudrell). Pleki painutamine ja neetimine. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Töötab suulise juhendamise järgi lihtsamat tööjuhendit järgides; • teab ja järgib ohutusnõudeid, oskab oma töökohta korrastada; • valib erinevate käsitööriistade tarbeks õigeid töövahendeid; • teab viimistlusvahendeid ja oskab neid kasutada; • oskab värvida ja lakkida, tunneb puidu tootmisvahendeid; • oskab kasutada matriitse ja šabloone; • hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust. 	<p>Oskab töötada iseseisvalt tööjuhendi järgi. Järgib töötamisel ohutusnõudeid. Omab töökultuuri. Oskab oma tööd analüüsida ja hinnata.</p>
<p>Materjalid</p> <p>Materjalide liigid (puit, vineer, puitlaastplaat) ja nende kasutamine ja omadused.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb põhilisi materjale; • valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid materjale; • kasutab materjale säästlikult; • tunneb puitmaterjale ja nende omadusi - spoon ja vineer. 	<p>Tunneb puiduliike ja oskab neid kasutada. Tunneb looduslikke materjale ja nende rakendamist.</p>
<p>Töö liigid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teab tööriistade otstarvet; • oskab kasutada viimistlus materjale; 	<p>Lihtsamate tarbeesemete valmistamine.</p> <p>Märkimine. Töövahendid. Keeltapi märkimine materjalile. Täpsuse vajalikkus mõõ-</p>

	<ul style="list-style-type: none"> oskab kasutada matriitse, valmistada ühesuguseid detaile. 	<p>tude materjalile kandmisel.</p> <p>Tikkaaega saagimine.</p> <p>Töövõtted, sae terade valimine ja ohutus saagimisel</p> <p>Pildiraami saagimine ja kokkupanek.</p> <p>Raami valmistamine. Liimimine ja rakised</p> <p>Ülafreesi kasutamine</p> <p>Rakised ja terade valik.</p> <p>Saagimine, puurimine, naelutamine.</p> <p>Õiged töövahendid ja sobivad materjalid.</p> <p>Viimistlemine.</p> <p>Lakid, värvid, puidu- toonimisvahendid lihvpaberid.</p>
Projektõpe	<ul style="list-style-type: none"> Teadvustab end projektitöös toimuvate tegevuste liikmena; osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides; leiab iseseisvalt ülesannetele ning probleemidele lahendeid; 	<p>Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid võivad olla nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitöid võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliliste ja pikemaajaliste koolidevahe-</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste töölaseid arvamusi; • kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust; • väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu; • mõistab tehnoloogia olemust ja väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus; • tunneb põhilisi materjale, nende omadusi ning töötlemise viise; • disainib ja valmistab lihtsaid tooteid, kasutades selleks sobivaid töövahendeid; • tunneb põhilisi materjale, nende omadusi ning töötlemise viise; • teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid; • väärtustab ja järgib tööprotsessis väljakujunenud käitumismaneere. 	<p>liste üritustega. Projektitööd valitakse, pidades silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt teemaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.</p>
--	---	---

Kehaline kasvatus

Tundide arv nädalas: 2

ÕPPESISU	OODATAV ÕPITULEMUS	HINDAMINE
<p>Teadmised spordist ja liikumisviisidest</p> <p>Kehalise aktiivsuse tähtsus tervisele; kehaline aktiivsus kui tervisliku eluviisi oluline komponent. Liikumissoovitused II kooliastme õpilasele.</p> <p>Õpitud spordialade/liikumisviiside oskussõnavara. Õpitavate spordialade põhilised võistlusmäärused. Ausa mängu põhimõtted spordis.</p> <p>Käitumine spordivõistlusel ja tantsuüritustel.</p> <p>Ohutus- ja hügieenireeglite järgimise vajalikkus liikudes, sportides ning liigeldes. Ohutu, ümbrust säästev liikumine harjutuspaikades ja looduses. Ohutude vältimine; teadmised käitumisest ohuolukordades. Lihtsad esmaabivõtted.</p> <p>Teadmised iseseisvaks harjutamiseks: kuidas sooritada soojendusharjutusi ja rühiharjutusi; kuidas sooritada kehaliste võimete teste ning treenida (õpetaja toel valitud harjutusi kasutades) oma kehalisi võimeid ja rühti.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Selgitab kehalise aktiivsuse ja hea rühi tähtsust tervisele;• kirjeldab kehalise aktiivsuse rolli tervislikus eluviisis ning oma kehalist aktiivsust/liikumisharrastust;• tunneb õpitud spordialade/tantsustiilide oskussõnu, kasutab neid sündmuste kirjeldamisel; järgib ausa mängu põhimõtteid;• oskab käituda spordivõistlustel ja tantsuüritustel;• mõistab ohutus- ja hügieeninõuete täitmise vajalikkust ning järgib neid kehalise kasvatuses tundides ja tunnivälises tegevuses;• teab, kuidas vältida ohuolukordi liikudes, sportides ja liigeldes ning mida teha õnnetusjuhtumite ja lihtsamate sporditraumade korral;• suudab iseseisvalt sooritada üldarendavaid võimlemisharjutusi ja rühiharjutusi;	<p>Ohutus- ja hügieeninõuete täitmine.</p> <p>Töölehed kehalise kasvatuses tööviikust.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • oskab sportida/liikuda koos kaaslastega, jagada omavahel ülesandeid, kokku leppida mängureegleid jne; • oskab sooritada kehaliste võimete teste ja annab (võrreldes varasemate testidega) hinnangu oma tulemustele; • valib õpetaja juhtimisel harjutusi oma kehalise võimekuse arendamiseks ning sooritab neid; • valdab teadmisi õpitud spordialadest/liikumisviisidest, nimetab Eestis ja maailmas toimuvaid suurvõistlusi, tuntud sportlasi ja võistkondi, teab tähtsamaid fakte antiikolümpiamängudest. 	
<p>Võimlemine (10-12 tundi)</p> <p>Rivi- ja korraharjutused: kujundliikumised, pöörded sammlikumiselt.</p> <p>Kõnni-, jooksu- ja hüplemisharjutused: liikumiskombinatsioonid; hüplemisharjutused hüpitsa ja hoonõoriga paigal ja liikudes.</p> <p>Rühiharjutused: kehatüve lihaseid treenivad ja sirutusoskust kujundavad harjutused.</p> <p>Põhivõimlemine ja üldarendavad võimlemishar-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sooritab põhivõimlemise harjutuskombinatsiooni (32 takti) saatelugemise või muusika saatel; • hüpleb hüpitsat ette tiirutades paigal ja liikudes; • sooritab iluvõimlemise elemente hüpitsaga (T); • sooritab harjutuskombinatsiooni akrobaatikas ja rööbaspuudel; 	<p>Põhivõimlemise ja akrobaatika harjutuskombinatsiooni sooritamine.</p> <p>Hüplemine hüpitsat tiirutades ette paigal ja liikudes.</p> <p>Iluvõimlemise elemente sooritamine (T).</p> <p>Pingil tasakaaluharjutus-kombinatsiooni sooritamine.</p>

<p>jutused: saatelugemise ja/või muusika saatel vahendiga või vahendita; jõu-, venitus- ja lõdvestusharjutused.</p> <p>Rakendus- ja riistvõimlemine: lihtsamad harjutuskombinatsioonid õpitud elementidest akrobaatikas, poomil (T), kangil (P) ja rööbaspuudel.</p> <p>Toenghüpe: harkhüpe ja/või kägarhüpe.</p> <p>Iluvõimlemine(T): hüpitsa hood, ringid, kaheksad, tiirutamised; erinevad hüpped; lihtsad visked ja püüded.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab harjutuskombinatsiooni madalal poomil (T) ja kangil (P); • sooritab õpitud toenghüppe (hark-või kägarhüpe). 	<p>Toenghüppe (harkhüpe) sooritamine.</p>
<p>Kergejõustik (10 - 12 tundi)</p> <p>Jooks</p> <p>Kiirjooks ja selle eelsoojendus.</p> <p>Madallähte tutvustamine. Stardikäsklused.</p> <p>Ringteatejooks.</p> <p>Võistlusmäärused. Ajamõõtmine. Kestvusjooks.</p> <p>Hüpped</p> <p>Kaugushüpe täishoolt paku tabamisega. Kõrgushüpe (üleastumishüpe).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sooritab madallähte stardikäsklustega ja õige teatevahetuse ringteatejooksus; • sooritab kaugushüppe paku tabamisega ja üleastumistehnikas kõrgushüppe; • sooritab hoojooksult palliviske; • jookseb kiirjooksu stardikäsklustega; • jookseb järjest 9 minutit. 	<p>Püstistardist stardikäsklustega kiirjooksu jooksmine.</p> <p>Võimetekohase tempoga 500 m distantisi joostes läbimine.</p> <p>Pendel-ja ringteatejooksus õige teatevahetuse sooritamine.</p> <p>Palliviske hoojooksult sooritamine.</p> <p>Täpsusvisked.</p> <p>Hoojooksult kaugushüpe paku tabamisega.</p>

<p>Visked</p> <p>Täpsusvisked horisontaalse märklaua pihta. Pallivise nelja sammu hooga.</p>		
<p>Liikumis- ja sportmängud</p> <p>Sportmängud (kooli poolt valitud kahe mängu osas).</p> <p>A sportmäng - 10–12 tundi. B sportmäng – 6–8 tundi</p> <p>Liikumismängud ja teatevõistlused palliga.</p> <p>Sportmänge ettevalmistavad liikumismängud.</p> <p>Korvpall</p> <p>Palli hoie söötmisel, püüdmisel ja pealeviskel. Palli põrgatamine, söötmine ja vise korvile. Sammudelt vise korvile.</p> <p>Võrkpall</p> <p>Ettevalmistavad harjutused võrkpalliga. Ülalt- ja altsööt pea kohale ja vastu seina. Pioneeripall.</p> <p>Jalgpall</p> <p>Söödu peatamine jalapöia siseküljega ja löögiteh-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sooritab sportmänge ettevalmistavaid liikumismänge ja teatevõistlusi palliga; • mängib reeglite järgi rahvastepalli ning aksepteerib kohtuniku otsuseid; • sooritab põrgatused takistuste vahelt ja sammudelt viske korvile korvpallis; • sooritab ülalt-ja altsöödud paarides ning alt-eest pallingu võrkpallis; • sooritab palli söötmise ja peatamise jalapöia siseküljega jalgpallis; • mängib kaht kooli valitud sportmängu lihtsustatud reeglite järgi ja/või sooritab õpitud sportmängudes õpetaja poolt koostatud kontrollharjutust. 	<p>Sportmängude ettevalmistavate liikumismängude ja teatevõistlusi palliga teatevõistluste sooritamine.</p> <p>Reeglite järgi rahvastepalli ja korvpalli mängimine.</p>

nika õppimine.		
<p>Talialad (10 - 12 tundi)</p> <p>Suusatamine</p> <p>Stardivariandid paaristõukelise sammuta ja paaristõukelise ühesammulise sõiduviiisiga.</p> <p>Paaristõukeline kahesammuline uisusamm-sõiduviiis. Laskumine madalasendis.</p> <p>Poolsahkpööre.</p> <p>Uisusamppööre laskumise järel muutes libisemissuunda.</p> <p>Mängud suuskadel. Teatesuusatamine.</p> <p>Uisutamine</p> <p>Sõidutehnika täiustamine. Uisutamine erinevate käteasenditega. Ülejalasõit vasakule ja paremale. Karussell.</p> <p>Sobiva tempo valimine kestvuisutamisel.</p>	<p>Suusatamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suusatab paaristõukelise ühesammulise sõiduviiisiga, vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviiisiga ja paaristõukelise kahesammulise uisusamm-sõiduviiisiga; • sooritab laskumise põhi- ja puhkeasendis; • sooritab uisusamm- ja poolsahkpöörde; • sooritab teatevahetuse teatesuusatamises; • läbib järjest suusatades 3 km (T) / 5 km (P) distantsti. <p>Uisutamine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sooritab uisutades ülejalasõitu vasakule ja paremale; • kasutab uisutades sahkpidurdust; • uisutab järjest 6 minutit. 	<p>Suusatamine paaristõukelise ühesammulise sõiduviiisiga ja vahelduvtõukelise kahesammulise sõiduviiisiga ja paaristõukelise kahesammulise uisusamm-sõiduviiisiga.</p> <p>Uisusamppööre laskumise järel muutes libisemissuunda.</p> <p>Uisusamm-ja poolsahkpöörde sooritamise.</p> <p>Teatesuusatamine.</p> <p>Järjest suusatades 3km(T), 5km (P) läbimine.</p>
<p>Tantsuline liikumine (5 - 6 tundi)</p> <p>Ruumitaju ja koordineerimisharjutused. Pöörlemis-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tantsib õpitud paaris- ja rühmatantsu, sh Eesti ja teiste rahvaste tantsu; • kasutab eneseväljendamiseks loovliikumist. 	<p>Õpitud paaris- ja rühmatantsude (eesti ja teiste rahvaste tantsud) tantsimine.</p>

<p>tehnika. Valsi põhisamm. Cha-cha põhisamm.</p> <p>Loovtantsu põhielement aeg ja jõud: dünaamika liikumisel (energilisus, jõulisus, pehmus jt). Jooniste, asendite, võtete ja sammude täpsustamine. Eesti rahva- ja seltskonnatantsud.</p> <p>Teiste rahvaste seltskonnatantsud, line-tants vm.</p> <p>Tantsustiilide erinevus.</p>		
<p>Orienteerumine (4-6 tundi)</p> <p>Leppemärgid, maastikuobjektid.</p> <p>Maastiku ja kaardi võrdlemine ja seostamine.</p> <p>Lihtsa objekti plaani koostamine.</p> <p>Liikumine joonorienteerimise järgi.</p> <p>Kompassi tutvustamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oskab orienteeruda kaardi järgi ja kasutada kompassi; • teab põhileppemärke (10–15); • orienteerub etteantud või enda joonistatud plaani ning silmapaistvate loodus-või tehise objektide järgi etteantud piirkonnas; • arvestab liikumistempot valides erinevaid pinnase tüüpe, reljeefivorme ja takistusi; • oskab mängida orienteerumismänge plaaniga, kaardiga ja kaardita. 	<p>Orienteerumine kaardi järgi ja kompassi kasutamine.</p> <p>Põhileppemärkide teadmine.</p> <p>Mängimine orienteerumismänge plaaniga, kaardiga ja kaardita.</p>

Muusikaõpetus

Tundide arv nädalas: 1 tund

ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED	HINDAMINE
Laulmine	<ul style="list-style-type: none">Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt;on teadlik häälehoiu vajadusest;seostab relatiivseid helikõrgusi absoluutsete helikõrgustega;rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;laulab eakohaseid ühe - ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Võrk), „Kas tunned maad” (J. Berad), „Kui Kungla rahvas” (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas” (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul), „Püha öö” (F. Gruber).	Loomulik lauluoskus. Hümni laulmine peast.
Pillimäng	<ul style="list-style-type: none">Kasutab keha- ja rütmipille kaasmängudes ja/või ostinato'des;rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid;seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.	Kaasmängude improvisatsioonid.
Muusikaline liikumine	<ul style="list-style-type: none">Tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat,	Rütmitunnetus, muusika järgi liikumine.

	<ul style="list-style-type: none"> rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi; tantsib eesti laulu- ja ringmänge; väljendab liikumise kaudu eri maade rahva- muusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid. 	<p>Muusikalised terminid.</p> <p>Tähtsamad teadmised eri maade muusika kohta.</p>
Omalooming	<ul style="list-style-type: none"> Loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; kasutab improvisatsioonides astmemudeleid; loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne; kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. 	<ul style="list-style-type: none"> * rütmidiktaadid * muusikaliste ristsõnade lahendamine ja koostamine
Muusika kuulamine ja muusikalugu	<ul style="list-style-type: none"> Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; on tutvunud Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt; iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara; teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega. 	<p>Kuulatava muusikapala iseloomustamine, kasutades õpitud muusikalisi termineid.</p>
Muusikaline kirjaoskus	<ul style="list-style-type: none"> Mõistab allolevate helivälvuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides; 	<p>Erinevate muusikaliste terminite tundmine, nende kasutamine kirjalikes ja suulistes harjutustes.</p> <p>Duur ja moll helilaadi eristamine.</p> <p>Muusikaliste oskussõnade tundmine ja nen-</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega); • mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides; • mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C • –a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides; • mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: • a) eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur -helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud; • b) vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon; • c) tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid); • d) tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo; • kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara. 	de kasutamine musitseerimisel.
Õppekäigud	<ul style="list-style-type: none"> • Arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul 	Muusikaelamuste iseloomustamine, analüüsimine, kasutades muusikalisi termineid.

	<ul style="list-style-type: none">• looval viisil;• kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.	
--	--	--